

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

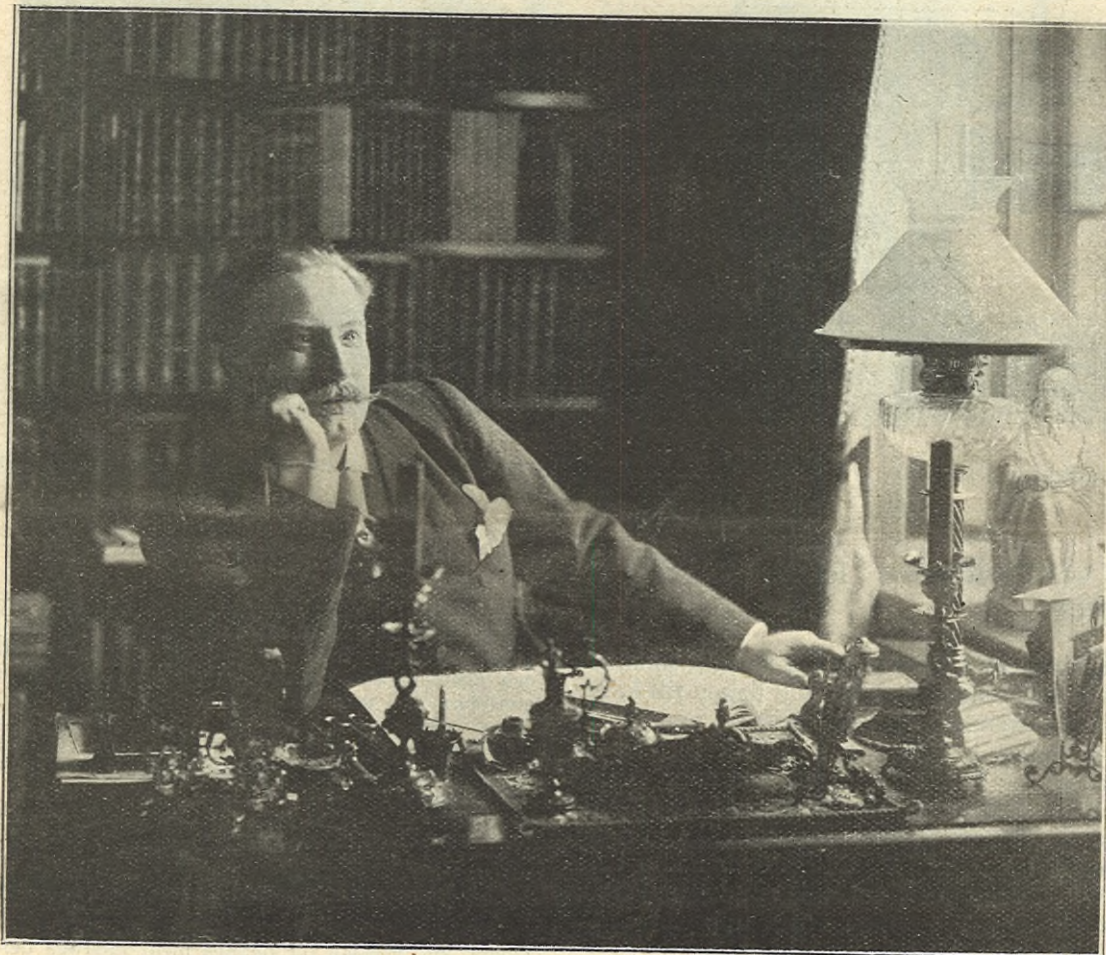
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 2 (681)

LÖRDAGEN DEN 13 JANUARI 1900

13:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 5:— IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... > 7:50 IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRROGATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	---	---	--

INTENDENTEN NILS PERSONNE VID SITT SKRIFBORD.

EFTER FÖR IDUN TAGEN FOTOGRAFI AF A. BLOMBERG.

FRÅN ANDRA SIDAN RAMPEN: NILS PERSONNE.

JAG RINGER PÅ vid Sibyllegatan 14. Jungfrun säger, att intendenten tar inte emot, ty fotografen håller just på att... »Förevisa honom med anledning af 50-årsjubileet! Godt, det är just därför jag också är här.»

Och jag går in.

Där står fotografen med kamera och skynke, och där sitter Dramatiska teaterns intendent vid sitt skrifbord, en pose, handen under hakan, pennan i hand... Mot fonden af sitt bibliotek och med Goethe, Schiller, Shakespeare, Moliere i statyer bredvid.

Så bockar sig fotografen.

»Jag tackar!»

Posen upplöser sig. Hälsningar.

»Det där var poeten,» säger jag. »Så ser ni ut, när ni diktat eller översätter för scenen. Hur går det med Lope de Vegas 'Omöjligast af allt'?»

»Ah, nog färdig, men jag skäms att låta spela den, så länge jag är intendent — ty den kostar betydligt i uppsättning.»

»Får jag be om en ny ställning?» säger fotografen.

»Jaha. Så här, hva?»

Rak i ryggen i skrifbordsstolen, minen grubblande, sträng, handen lekande med pennan.

»Det där är intendenten,» säger jag. »Nu är ni färdig att skriva ett nekande svar till någon författare, hvars pjäs inte behagar er.»

»Får jag be om litet mer profil!» säger fotografen.

»Nej, för guds skull! Då blir det för mycket Kasper!»

»Stilla nu! — — Tackar.»

»En gång till» — tycker jag. »Nu ska vi ha jubilarminen — den, som ni tar på er i Grands festvåning den 15:de. Jag föreslår, att ni sätter er på bordet och ser glad ut.»

Intendenten skrattar och klifver upp.

»Ska allt det här in i Idun?» frågar han.

»Nä, bara en bild, den som redaktionen tycker bäst om.»

»Nä, det var då för väl!»

»Stilla nu!... Tackar.»

Hvarpå fotografen hopsamlar sin kamera, tar med sig pojken, som stått med en reflexspegel i handen, och går.

»Nu ska' jag be, att få pumpa er lite!»

»Alltför gärna.»

Han är helt gemytlig och pratsam, alldeles icke sfinxen från Dramatens kansli, som rufvar på Bonde-Personneska hemligheter inför en spörjande värld.

Vi försätta oss ända till hans skolpojks-tid, då han skref den förfärliga historiskt-romantiska tragedien i 5 akter »Pombi Bomdini Bombombidini, den ädle rövvarhöfdingen, eller rövvarbandet i Mantuccis urskog».

Därpå komma vi till Upsalatiden, då han, åtminstone i början, var »en beskedlig gosse», läste 14 timmar om dagen och tog »prillan». Men se'n han aflagt denna examen, for teaterdämonen i honom. Tillsammans med nuvarande d:r Edv. Forssberg skriver han ett spex om Nero och spelar själf kajsaren. Ännu vill han kämpa mot den sceniska lusten, vill åtminstone »ta hofrätten», innan han på allvar tänker på teater. Men så får han förslagsroller till debut från Oscar Wijkander och så uppmanas han att spela en roll i »Soirésällskapet» på Gillet — och då far hofrätten all världens väg. Och så kommer han till Stockholm och debuterar i »Perrichons resa» (Daniel Savary).

»Inte ett dugg rädd. Tyckte bara, det var roligt att spela med riktiga aktörer.»

Vi gå in i ett rum, där en hop af hans rollporträtt hänga. Scapin, Malvolio, Adam (i »Den sönderslagna kukan», öfvers. af honom själf), byråchefen i »Kronans kaka», den bombastiske äfventyraren i »Romantik», Maitreja (»Vasantasena»), grefven i »Gurli» — favoritroll — narren i »Kristian II». Rabagas, vännen i »Mariannes nycker», vetenskapsmannen i »Mariana», Polonius, Paillerons Bellac, den impertinente Duval, grosshandlaren på dekis i »Guld och gröna skogar» kunde också varit med — att ej glömma grefven i »Stulen lycka», en prestation af det fullödigaste konstnärssallvar af denne

aktör, som kan gå från den häjdlösaste farsuppluppenhet till tragediens gräns.

Midt i porträttsamlingen sitter en grupp.

»Hvad är det?»

»Det är Terentius' »Eunucken» — svarar han i hög falsett. »Vi spelte den i »Idun», på 35-års-dagen.»

»Den hade ni ju öfversatt. Och visst också Terentius' »Flickan från Andros?»

»Som vi också spelte i »Idun», ja. Och se'n på Dramaten, för resten.»

»Ni hinner med mycket.»

»Åh, jag är fentio år.»

»Det kan ingen se på er.»

»Jag har gudskelof sluppit undan magkatarr. Den ha alla mina vänner.»

»Och ändå är ni ju med i både Par Brikkoll, S. H. T., Coldinu-orden, Idun...»

»Och Frimurareorden!»

»Kunde väl tro det. Ni är hemlighetsfull som en frimurare ibland — när man vill veta, hvar baron Bonde slutar och intendenten tar vid.»

»Schy!»

»Nå, när ska ni ge »Cyrano de Bergerac?»

»Först måste vi ha upp en pjäs, som går. Det tar tid att inöfva »Cyrano». Hade Molander gett oss öfversättningen i våras i stället för i höstas, skulle man fått se den vid det här laget. Öfversättningen är för resten briljant — verkar original.»

»Ni behöfver just inte öka er näsa,» skämtar jag.

»Tyvärr — den räcker inte till. Jag får allt lägga på den.»

»Ska ni ha Coquelins, Mansfields och Engelbrechts uppnäsa eller Kainz' böjda?»

»Min är böjd!»

Så gå vi tillbaka till arbetsrummet.

Där ha vi »en bit» af hans stora bibliotek (7,000 nummer). Han är ifrig bibliofil. Och så drar han fram några läckra rariteter, hvilka äfven hos undertecknad väcka en tjusning, som den profane icke kan förstå.

Grosshandlare Carlanders stora arbete om ex-libris ligger där. Och mina ögon falla på Personnes bägge ex-libris — en »glad gris» och en »ledsen gris» för respektive lättare och allvarigare böcker.

Hans egna tryckta öfversättningar falla ock i mina händer. Bland dem är särskildt Schillers »Kabal och kärlek». —

Jag kastar en blick på filen af rum. En treflig våning — huset gammalt, med små förtroliga krypin.

»Här felas någon,» säger jag och ser mig omkring.

»Ni menar, att jag inte är gift. Nä, jag har aldrig fått tid att fria!»

»Det kan man kalla att ägna sig helt åt konsten.»

Men nu tar jag afsked och lämnar jubilarer.

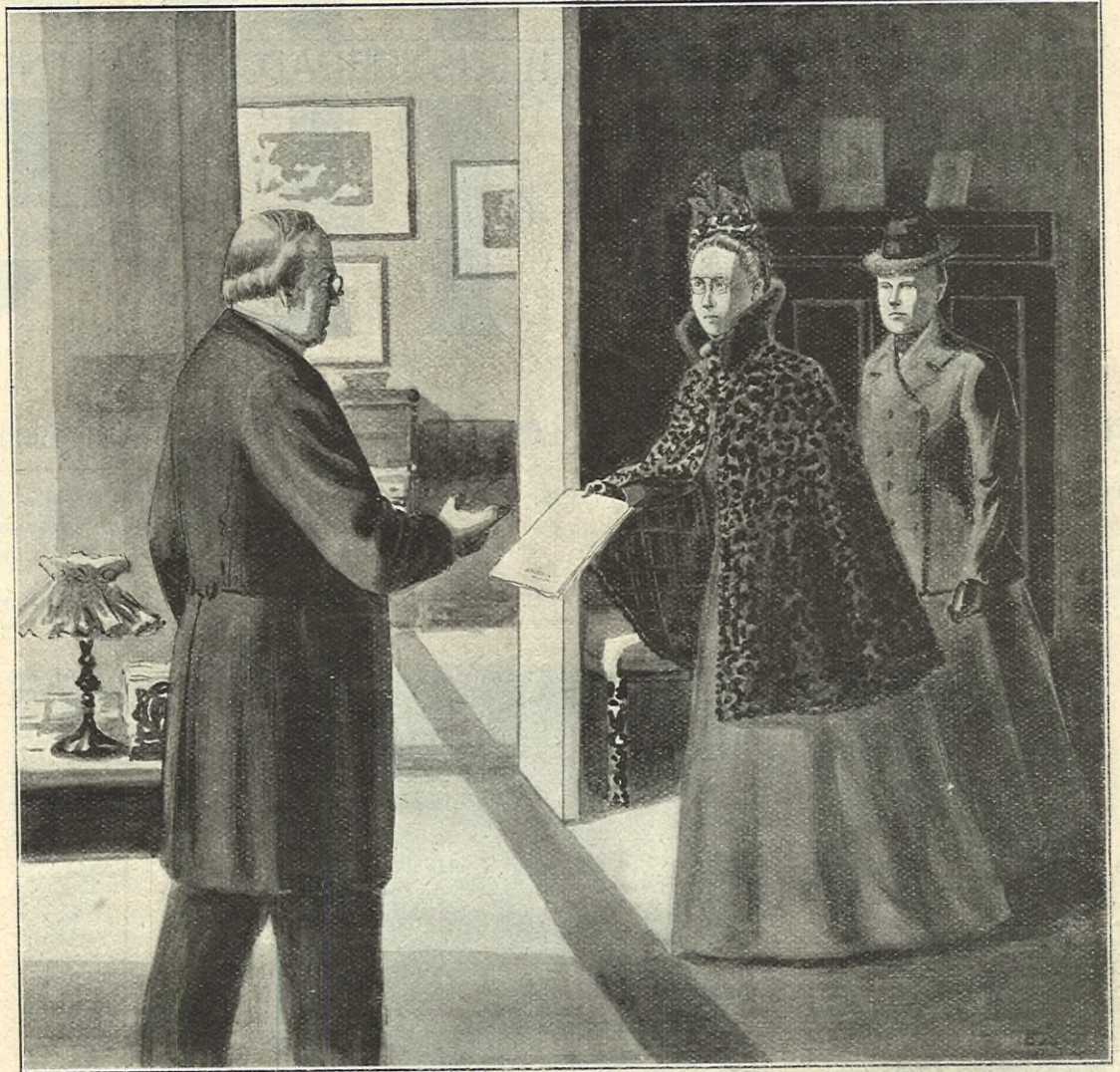
»Vi träffas på Grand!» —

Och där träffas säkert alla vännerna till den glade konstnären, som gett oss så många trefliga kvällar på Dramatiska teaterns ännu ej till undergång dömda scen.

FREDRIK NYCANDER.

»ETT KÄRLEKSVERK AF SVENSKA KVINNOR».

Glömmen ej uppropet under denna rubrik i Idun nr 1! De minsta bidrag »Till Wasaprincessans minnesvård» mottagas med tacksamhet under adress: Iduns Redaktion, Stockholm.

PROFESSORSKAN AGDA MONTELIUS OCH FRÖKEN GERTRUD ADELBERG ÖFVERLÄMNA RÖSTRÄTTSPETITIONEN TILL H. EXC. STATSMINISTERN. TECKNING FÖR IDUN AF E. ÅBERG.

KVINNORNAS RÖSTRÄTTSPETITION.

SOM VI REDAN i förra numret omnämde inlämnades här om dagen till k. m:t af Fredrika-Bremer-Förbundet en underdånig skrifvelse i frågan om politisk rösträtt för kvinnor. Framställningen mynnar enligt sakens natur närmast ut på, att de själf försörjande myndiga kvinnorna, hvilka ju redan hafva kommunal rösträtt, äfven måtte beredas rösträtt vid val till riksdagens andra kammare, därest de i öfrigt uppfylla de för dylik rösträtt stadgade villkor.

Äfven om Förbundet ej vågar invagga sig i någon synnerlig förhoppning att omedelbart vinna hvad sålunda begärts, hyser det dock en fast tro, att en så samhällsviktig angelägenhet som den ifrågavarande, trots de många och stora vanskligheter, som äro att bekämpa, inom en ej alltför aflägsen framtid skall slå sig igenom.

Förbundet anser sig således gagna saken och föra den ett steg mot målet genom att fästa uppmärksamheten på densamma och gifva en väckelse till eftertanke på de lifsfrågor, som i själfva verket däraf beröras samt hoppas, att skrifvelsen äfven därutöver möjligen skall hafva till omedelbart resultat att föranleda en utredning i ämnet.

Från det — som vi vilja hoppas — mer än de flesta betydelsefulla ögonblick, då rösträttspetitionen framlämnades till regeringschefen excellensen Boström af Fredrika-Bremer-förbundets vice ordförande professorskan Agda Montelius och förbundsbyråns föreståndarinna fröken Gertrud Adelborg, återgifva vi en bild, som vi dessutom här nedan låta åtföljas af petitionens ordagranna lydelse:

TILL KONUNGEN!

Fredrika-Bremer-Förbundet, som enligt sitt program har till ändamål att verka för kvinnans höjande i sedligt och intellektuellt såväl som i socialt och ekonomiskt afseende, vågar härmed i öfverensstämmelse med denna sin uppgift hos Eders Kungl. Maj:t göra en vördsam framställning i en fråga, som alltmer tränger sig fram till allvarligt öfvervägande, nämligen frågan om politisk rösträtt för kvinnor.

Genom rättsbegreppens utveckling och samhällsförhållandenas omgestaltning har äldre tiders uppfattning om kvinnans plats i samhället alltmer fatt vika för andra åskådningar, hvilka i kvinnans fulla myndighet se en naturlig rättighet för henne och en fördel för det allmänna. Långsamt, men säkert vidgar sig kretsen för hennes medborgerliga befogenheter, och ingen lär på allvar hoppas kunna hämma de naturliga lagar, som leda denna sociala rörelse.

I vårt land betecknas dessa framsteg förnämligast genom antagna författningar om ogift kvinnans myndighet, äkta makars egendomsförhållanden, rätt för kvinna att bekläda vissa kommunala förtroendeuppdrag, samt den kommunala rösträttens utsträckning äfven till kvinnor.

Genom sistnämnda reform har kvinnan sålunda tillagts inflytande på kommunens angelägenheter äfvensom medelbart på Riksdagens första kammares sammansättning. Men härtill ansluter sig då följdriktigt äfven förvärfvandet af rösträtt vid val till Riksdagens andra kammare.

Politisk rösträtt för kvinnor är visserligen hitintills genomförd endast i vissa utom-europeiska länder såsom i Nya Zeeland och några af Australiens och Nord-Amerikas stater. Men äfven inom Europa börjar frågan blifva allt mer aktuell. Och i detta afseende har England gått i spetsen. Allt sedan John Stuart Mill år 1867 i underhuset framlade ett förslag om rösträttens utsträckning till kvinnor, har frågan mångfaldiga gånger förevarit i underhuset och där vunnit allt större understöd. År 1897, då frågan senast förevar, bifölls en bill i ämnet äfven vid andra läsningen med 223 röster mot 152. I denna omröstning befanns förslaget hafva majoritet inom underhusets alla fyra partier, konservativa, liberale, unionister och irländska nationalister. Genom obstruktion från minoritetens sida

medhans dock ej frågans slutbehandling under parlamentssessionen. Äfven i Sverige har frågan en gång bragts inför Riksdagens pröfning genom en år 1884 inom andra kammaren väckt motion, hvilken afslogs i första kammaren utan votering och i den andra med 53 röster mot 44.

De skäl, som anföras mot att inrymma kvinnan politiskt inflytande äro de-amma, som alltid åberopats mot hvarje förslag, som syftat att bereda henne någon af ett fullmyndigt medborgareskaps rättigheter. Man invänder, att det brister henne fallenhet för det offentliga lifvet och att hon af kallelse är företrädesvis bestämd för familjelifvet.

Frågan om någons fallenhet för det offentliga lifvet står eller faller emellertid närmast därpå, huruvida denne har berättigade intressen att där tillgodose eller icke. Och då kvinnan obestridligen har lika stora intressen att tillvarataga i samhället som mannen, så bör man vara öfvertygad om, att i hvarje fall ingen bättre än hon skall förstå att där bevaka sin egen rätt och sitt eget bästa. Äro därjämte, såsom väl måste medgifvas, hennes andliga fallenheter till arten i många afseenden olika mannens, så ligger ju däri äfven från det allmänna synpunkt biott en ytterligare bjudande anledning att låta dessa särskilda fallenheter komma till sin rätt och göra sig gällande.

Att kvinnan åter äger särskild kallelse för familjelifvet, lär ingen vilja förneka. Men detta bör icke utesluta, att hon äfven kan hafva allmänna intressen och insikter i samhällets angelägenheter. Antagandet, att familjelifvet skulle blifva lidande däraf, hvilat uppenbarligen på ett underskattande af familjen och dess uppgifter. Det bör väl också snarare vara till gagn för denna att äga talsmän bland dem, som äga de personligaste erfarenheterna om hvad som skötas hemmets lycka och hvad som brister i samhällets omvårdnad om det uppväxande släktets uppfostran.

Om man sålunda ej ur allmänna grunder kan fränkänna kvinnan rätt till fullmyndigt medborgarskap, så är det å andra sidan klart, att något spörsmål om politisk rösträtt för gift kvinna nu icke föreligger. Och detta desto mindre, som i Sverige lagen ej principiellt tillagt gift kvinna rättslig myndighet såsom t. ex. skett i Norge och Danmark.

Däremot äger saken den största aktualitet för de ogifta kvinnorna, hvilka genom tidsförhållandenas makt i allt större antal föras in på arbetsmarknaden. Dessa själförsörjande myndiga kvinnor hafva tillagts kommunal rösträtt liksom männen, de äro pliktiga betala skatt liksom desse, och de hafva i följd af sin verksamhet enahanda intressen att tillvarataga som männen. Men därtill kommer, att de vid sitt inträde i det sociala lifvet öfverallt möta förhållanden, som ordnats närmast för mannen samt efter hans behof och skaplyne, hvilket åter har till följd, att deras mest berättigade fordringar där gärna bli förbisädda, missförstådda, ringaktade. De hafva således att kämpa mot alldeles särskildt ogynnsamma omständigheter, hvilkas afhjälpande förutsätter att de, som lida därunder, komma till något inflytande vid samhällsfrågornas afgörande.

I det fulla medvetandet således, att införandet af politisk rösträtt för kvinna förr eller senare betingas af den nutida sociala utvecklingen, vågar Fredrika-Bremer-Förbundet vördsamt hemställa att Eders Kungl. Maj:t täcktes särskildt eller i samband med annan rösträttsreform taga i öfvervägande angelägenheten att bereda kvinna rösträtt vid val till Riksdagens andra kammare, därest hon i öfrigt uppfyller de för dylik rösträtt stadgade villkor.

Underdånigst

för FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

dess styrelse:

HANS HILDEBRAND, AGDA MONTELIUS,
LOTTEN DAHLGREN, LILLY ENGSTRÖM, THÉRÈSE GYLDÉN,
GUSTAFVA HJELMERUS, ANNA HÖJER, P. G. ROSÉN,
GUST. UHR, SIGRID ULRICH, CAROLINE WAHROLIN,
SOPHIE WHITLOCK, MATHILDA SILOW,
GERTRUD ADELBOG, ANNA LAGERBERG, G. AF KLINTBERG,
SIGRID LEIJONHUFVUD, CARL LINDHAGEN,
HENRIKA WIDMARK, SIGRID BJÖRKLUND,
VIKTOR ALMQUIST, JULIA JOLIN, HUGO TOLL,
P. R. RABE, BERTHA NORDENSON.*

Stockholm den 18 december 1899.

* De båda sistnämnda medlemmar af Förbundets lagkommitté.

DEN BÄSTA OCH KÄRASTE GÅFVA ÅT DE UNGA är ett prenumerationskvitto för år 1900 på *Kamraten*, vårt lands erkänt förnämsta ungdomstidning.

VASAPRINSESSANS MINNESVÅRD.

TILL Weichsels gröna stränder
och dunkla trän,
dit tanken sällan länder,
i dag gack hän!
En tempelspira höjer
sig där mot skyn,
och THORN sig vida röjer
bak skogens bryn.

Där är Mariakyrkan...
en helig ort,
där mången funnit styrkan
och himlens port;
där trägna böner kallat
på nåd och tröst;
där jubelkörer skullat
ur fulla bröst.

Stig in i tempelgården,
i dunkelt kor,
och läs på nötta vårdens:
»Här döden bor».
Här slumra stilla, tysta,
i skuggig sal,
de utaf döden kyssta,
med panna sval.

Här!... Klappar ej ditt hjärta
med sällsam fart?
Du ser och ser med smärta
i dunklet snart
en vård, som vittrad faller
i stoft och grus
helt nära fönstergaller
med bleknadt ljus.

Se! Vasavapnet kära
i huggen sten!
Det ännu kan oss bära
en blomma sen;
det ännu kan oss hviska
en hemlighet
om allt det sköna, friska,
som minnet vet.

Härunder hvilat Anna
af Vasastam...
Här må du tankfull stanna
och mana fram
ur hundraårig gömma
den bild så vän,
som Sverige ej bör glömma,
fast fjärran hän.

Ett Sverige här du skådar
vid dyster grift,
det murens vapen bådard
och bleknadt skrift.
Det är en svensk prinsessa,
som slumrar här.
Af vördnad bøj din hjässa!
Läs namnet där!

Låt minnets stjärna brinna
och flamma klar!...
Dig skynda, svenska kvinna,
din dag du har!
Gå! Smycka Vasagrafven
för seklers vakt,
att vittna bortom hafven
om kärleks makt.

Gå! Pryd i morgonvåkten
af grydda år
för än ej födda släkten
prinsessans bår!
Res upp det fallna åter,
och vittne bår,
att Svea ej förlåter
den hon har kär!

ERNST WESTERBERG.

EFTER LÅNGA ÅR. AF ELISABETH KUYLENSTIERNNA.

»Mötas och skiljas är lifvets gång,
skiljas och mötas är hoppets sång.»

TVÅ BREF lågo framför henne på bordet, de hade kommit med aftonposten — hon hade redan hunnit läsa dem en gång, men nu tog hon dem åter i handen, båda talade till henne så underligt lefvande; de spände tillvarons strängar på ett egendomligt hårdt sätt, ställde henne midt emot ett allvarligt bjudande kraf att se in i sig själf och välja.

Sten Jungners bref var kanske det, som hennes blick längst dröjde vid, till hälften minnesgodt smekande, till hälften främmande...

»Det har gått år om sedan vi tvungos att säga hvarandra ett långt farväl, därför att jag var bunden af mitt hedersord,» skref han. »För ett och ett halft år sedan blef jag fri; döden slet bandet. Sedan har jag varit på resor, men är nu hemkommen, och om några dagar uppsöker jag dig.»

Där stannade hon och fäste blicken på det andra brefvet:

»Kära lilla Ada, tusen tack för att du vill taga vår Mary med dig till Frankrike; du må tro, hon är något förtjust öfver att få följa med faster,» — det var hennes svägerska, som skref — »tack äfven för att du säger, det skall bli dig ett så stort nöje att rusta ut henne. Till ingen annan skulle jag vilja anförtro min lilla flicka, men jag vet, att du håller verkligt af henne, och att det är sant, när du säger, att hon är ditt största intresse. I morgon skicka vi henne med många varma hälsningar och tacksägelser» — — —

Ada Regnell reste sig långsamt, som i drömmar, hon hade så länge haft en stilla ebttid, att allt detta nu strömmade öfver henne som en brusande flod — en vårflod midt i hösten, ty hon hade hunnit den lifvets oktober, då bladen falla.

Hon hade rest sig, utan att egentligen veta, hvad hon ville med den rörelsen, men nu mindes hon — — —: dagboken, hennes förtrogna under de svinnande ungdomsåren, det var den hon ville hämta. Hastigt drog hon ut en byrålåda, fann hvad hon sökte och tog den med sig fram till fönstret, där det ännu var dager.

Sten Jungners bref hade icke kommit så alldeles oförberedt. Hon hade anat, att det skulle komma, men icke vågat tro det, och nu, nu, när hon läst det, visste hon, att det redan sysselsatt hennes tankar en lång vecka — hela den tid hon vetat, att han var hemma. Hon hade undrat öfver, hvilken känslöstämning det skulle väcka hos henne, grubblat och stått inför sitt eget jag som för ett olöst problem.

Boken — den bruna, nätta bok, hvilken låg i hennes knä, och som snarare var ett potpourri af själens skiftande melodier än en ordnad daganteckning — det hade gått månader om, utan att hon skrivit en rad — skulle hjälpa henne till rätta med det tankevirrvarr hon ansträngde sig att reda.

»Den 20 september 1886. Min brors bröllopsdag; vårt hem upplöst, alla drömmar slut, och jag ensam. Fula, fattiga ord: ensam, du är som en trasig tiggarskepnad, hvilken man ibland kastar en medlidandets nådegåfva åt. Men jag vill inga nådegåfvor ha. Jag är ung och stark, jag orkar bära sorgen, och sorg, bitter sorg är det att mista den man håller mest af. Hon, som tagit honom, ser så segerstolt ut; hon

sade sitt »ja» i dag med en så frimodigt lycklig min, ett så ljust leende öfver ansiktet, att jag ett ögonblick nästan kunde känna hennes glädje, men när de rest, rest bort med sin gemensamma rikedom: tron på en lifslång lycka, och jag stod kvar på perrongen bland främlingar, då frös allt till inom mig af isande bitterhet.

I november 1887. Jag lär mig hålla af Maria; hon är kanske mera för min bror än jag någonsin skulle blifvit. Hon är en liten solstråle, som aldrig tröttnar att lysa och värma. Hon kan vinna, därför att hon har en mjuk och villigt öppen famn, och därför, att hon trots sin egen lycka har förståelse för andra. Men ändå — ändå trifs jag ej i deras hem; den sticker mig i ögonen denna ljusa glans, som ligger öfver allt, och jag önskar mig långt, långt bort, när de smekande närma sig hvarandra — — — Och så, när jag på kvällen kommer hem i mitt ensamma rum, gråter jag — — åh, hvad de tårarna göra ondt, de liksom värka ut ur mitt långtande, upproriska sinne.

Det enda som ger mig lust att om och om igen besöka »de unga» som släkten kallar dem, är Mary, lilla Mary. Hon är så lik min bror, har alldeles hans stora mörka ögon och egendomligt klara panna. Hvad jag älskar det barnet. Hennes lilla mjuka hand, så späd, att den är som ömtålig äppleblom, kan sysselsätta mig timal. Jag talar vid den, jag läser i dess fina linjer, hvilka ännu säga så litet, och kysser den sedan gång på gång.

Januari 89. Min bror har fått en domsaga uppåt Värmland och skall flytta dit

DROTTNING VICTORIA UTDELAR JULKLAPPAR ÅT DE I KRIGET DELTAGANDE SOLDATERNAS HUSTRUR OCH BARN.

A. Blomberg foto.

FRÅN KONUNGENS VINTERJAKTER PÅ DROTTNINGHOLM.

med sin familj redan i mars. Jag skall inte få se Mary så ofta som förr, kanske endast en månad hvart år. Hon skall glömma mig eller kanske aldrig ens lära hålla af mig. Maria har sagt, att jag gärna kunde komma och bo hos dem, men det vill jag ej; jag är rädd, att när jag en gång växt fast, brytas af som en skymmande, hindrandegren. Hvarför fick den, som intet annat sällskap har, alltid misstron; den är som en för hög och tung staf: man håller sig nog uppe med den, men snubblar ofta och blir så trött.

Oktober 89. Sten Jungner! Det namnet ger väljud åt alla andra ord, det klingar som en aldrig döende ton genom min dags alla timmar, min natts drömmar. Du min senfödda, mäktiga kärlek, du unga, starka kraft, som gör mig så underbart rik! Hvem eller hvad skall jag tacka för, att du kommit i min väg och med ens skapat den tankens vårfagra lucka, som jag aldrig trodde skulle bli min? Jag har frågat mig, om jag älskat förr, men inte fått något svar. Det finns ingenting i min själ,

mitt hjärta, mitt sinne, som har tid att svara. Därinne spinna alla goda makter en lyckoväf af gyllene trådar.

Han kom till mig som solen till den stelnade vägen, som fjärlin till den dignande blomman, som det skapelsens härliga »varde ljus!» som med kärlekens allmakt ger en ny dag åt tillvaron, en första dag i ett människolif.

Hvad vi skola bli för hvarandra vet jag inte än, orden ha ej klafbundit vår veka stämning. Vi ha vingarne kvar, men flyga ej från hvarandra. Vi ha vår frihet oinkräktad, det är blott blickar, som binda, leenden, som hviska: »min». Hur jag vågar skriva ned detta, vet jag knappt, ty i skeptisk ångest säger jag mig själf, att kanske är det endast drömmen om en dröm, men ändå — ändå ville jag ha lefvat vaken alla de långa åren förut för att veta, hvad det är att drömma.

Maj 92. Det har gått ett sekel förbi inom mig sedan jag skref sist. Hvad skulle jag också skriva om? Sorgen, den sorg, som fräter och bränner likt ett gift, har inga ord, ty hvarje bokstaf af den är ett knappålssting, hvar uttalad tanke en knifstöt i ett sår. Nu har såret börjat ärra sig, och jag kan säga utan att skälfva på rösten: Vi båda — han och jag — ha skilts; han var bunden vid en annan kvinna; kanske tänkte han bryta, men hänsyn, sådana som blott lifvets skefhet kan förestafva, tvang honom att hålla fast, och nu är hon hans hustru.

Öfver ett år har jag varit på Fridhem hos mina släktingar. Maria tog från första dagen skötseln af mitt öppna hjärtasår om hand, och nu förstår jag med vek, ödmjuk tacksamhet, hvilken skicklig kirurg en sådan liten blid kvinna kan vara. Tåligt har hon förbundit om och om igen, hvarje gång jag i vild förtviflan slitit upp förbandet; hennes ord ha fallit lugna och stilla som en vaggsång, och så har hon låtit

Mary, min lilla älskling, smyga sitt barnsliga joller in i min bitterhet. Som en liten trogen skildtvakt har Mary följt mig längs skogens ensliga stigar, och den lilla mjuka, varma barnahanden länkade mig vid lifvet igen. Hvarför blef du icke mitt barn, mitt eget, du lilla kära svartöga, hvarför, hvarför skulle jag bli Tantalus! Det plågar mig gränslöst att vara dagligt vittne till tvänne människors fulla lycka; jag kan vrida och vända mig natten lång i min sång under det ångestens feberskälfvande hvarför, som aldrig får svar; men när morgonen kommer, och jag möter Marias vänliga blick, är det som stormen inom mig mojnade. Hon är alltjämt solstrålen, det är bara jag, som ej förstätt, hur mycket godt en enda sådan liten stråle kan utträta.

15 april 98. I dag fyller jag trettiofem år. Min ungdom är oåterkalleligen förbi, en fullskrifven sida med ett bredt svart slutstreck öfver. Det var ej längre än sedan i höstas, då jag läste dödsannonsen öfver Sten Jungners hustru, som jag med bafvande hjärta frågade mig själf, om det verkligen var slut med den ungdom, som blifvit älskad och älskat så varmt, om den ej sof inom mig och kunde vakna; eller om den kanhända var skendöd! — Ja, äfven då kunde den få lif igen. Jag skulle själf andas in minnenas och hoppets tändande

gnista i den, och en gammal vers rann mig i hågen:

»Mötas och skiljas är lifvets gång,
skiljas och mötas är hoppets sång.»

Ja, och nu skulle sången ljuda högt som en segerhymn, om — om han komme — —

Så fantiserade jag, men jag märkte snart, att det var till det förflutnas andar jag talade. Komme han också hundra gånger, hade min ungdom intet annat än ett notifikationskort om sin död att lämna honom, och längst ned skulle där stå ett ängsligt stort: s. b. u. Han skulle få gå med blommor till en graf — — —

Jag har stängt dörren till den skattkammare, där min kärlek bor, och nyckeln har jag kastat ut i lifvets malström. Mitt intresse har slagit nya rötter, det har gått ut från det egna jaget och famnar nu helt — så tror jag åtminstone — lilla Mary, mitt hjärtebarn, fast icke mitt hjärtas barn. Om Sten Jungner än en gång korsar min väg, så vet jag knappt, hvad jag skall bjuda honom. Hoppets sång om att skiljas och mötas har hunnit tystna, den måste så ofta förkvävas, att den slutligen miste alla sina toner.» — — —

Här lade Ada ihop boken, lutade hufvudet mot handen och satt så helt stilla, medan skymningen bredde sina skuggor öfver rummet. Hon tänkte på, hur hon lämnat Fridhem och redt sig ett eget hem, just för ett

och ett halft år sedan, hur hon instinktivt ordnat sig för att mottaga honom, hur hon trots det monotona lugn, som dagboken angaf, längtat och drömt, till dess hon halft med våld lösgjorde sig ur detta fångsel af tankar och beslutat resa utrikes samt taga Mary med sig.

Och nu, när resan var planlagd, hon själf fast och lugn, nu just kom hans bref och vräkte omkull alla hämmande dammbryggor i hennes inre. Hon ville inte, ville inte ut på lidelsernas flod igen, hennes båt var för liten och ingen satt vid rodret. Hoppet hade styrt före; nu hade minnet fått platsen, men det hade dvalna händer och skum blick.

(Slut i nästa n:r.)

Till alla vänliga frågebesvararinnor

på vår afdelning för *Frågor och Svar* vilja vi rikta den eftertryckliga uppmaningen att hädanefter godhetsfullt iakttaga att vid frågebesvarandet *alltid skriva svaret på hvarje särskild fråga på sin särskilda lapp*. Alltså ej flere svar på samma papperslapp! Detta är nödvändigt för att underlätta redaktionens arbete med de många svarens ordnande, och de som hädanefter ej iakttaga det, kunna ej heller påräkna sina svars införande.

FRÅN ÅNGFARTYGET BORES FÖRLISNING VID KAPELLSKÄR.

TECKNING FÖR IDUN AF TYCHO ÖDBERG.

A. Blomberg foto.

I DANSSKOLAN.

ELEV AF balettmästaren Selinder! Denna titel kan väl ett antal äldre damer och herrar ur societeten — helst de senare, i fall de i sin ungdom genomgått Carlbergs krigsskola, där balettmästaren i fråga öfver tre årtionden varit danslärare — tillägna sig; men af våra nu lefvande dansinformatricer säkerligen ingen mer än fru Marie Callmén.

Anders Selinder, balettmästare vid Kongl. teatern, i hvars historia, liksom i den äldre generationens minne, han lefver såsom skapare af så många vackra och för sina smakfulla grupperingar alltid utmärkta baletter, pantomimer och divertis-ement, var äfven en utmärkt lärare vid de enskilda danslektioner, han utom teatern gaf. I den svenska societetsdansens häfder bör han särskildt nämnas såsom den, hvilken hos oss först introducerade fransösen, i medlet af 1830-talet, och lancierkadri- len, i början af 1860-talet.

Då Selinder lämnade sin befattning vid den kungliga scenen, beslöt han att själf skapa en teater. Detta hade han visserligen redan i sin gröna ungdom, som balettelev, gjort, nämligen då han var direktör för en barnteater, hvilken uppträdde i den s. k. Källargropen vid Oxtorget och där Emilie Högqvist tog de första fjäten; men på fullt allvar uppstod Selinders elevteater först 1857, då han kring sig samlade ett antal barn, de flesta ur de fattiga klasserna, hvilka röjde anlag för scenen, i synnerhet inom balettens område.

Vi stockholmare, som nu äro gamla, men för ett fyrtyotal år tillbaka stodo, äfven vi, i ungdomens vår, räkna bland våra gladaste, lifligaste och älskvärdaste minnen de prestationer i tal, sång och dans, som »Selinders flickor och gossar» bjödo på, först i Davidssons Norra paviljong, sedan å Ladugårdslandsteatern. Särskildt framstod bland dessa prestationer baletten »Blommorna». Långt innan våren gifvit det löfte, som sommaren skulle hålla — skref August Blanche i april anno 62 — har vår vän Selinder bjudit allmänheten på ett blomsterparti, lefvande och friskt, fast det just icke vuxit på träd eller tufva; en grupp blommor, otvifvelaktigt en af de i sitt slag täckaste vi någonsin skådat. Sedan blommorna med en värdighet, som ingen markens ros eller lilja skall göra efter, utfört åtskilliga språng och bildat guirlander, den ena rikare och sällsyntare än den andra, fläta de sig slutligen tillhopa i en enda stor bukett, kalk vid kalk, stängel vid stängel. Bättre kunna väl också icke ängens eller rabatternas intagande oskyldiga väsen representeras än af barn och unga flickor, som väl behöfva konstens och mästarens ledning för att ordnas till ett harmoniskt helt, men som hvar för sig hafva tillfylles af egen ungdom, egen blomstring och glädje. Inga stereotypleenden behöfva instuderas där; man flätar icke in sig där med tanken på den riksdaler, som lönar, eller det bifall, som belönar; man har själf

roligt af att få vara med, man njuter af att få upplösa sin egen fågning, sitt eget behag i det helas, och det är just därigenom bilden af naturen blir så trogen och skön, och den blir icke mindre skön däraf, att det är människan, som spelar blommans roll, den högre naturen, som framställer den lägre.

Af dessa »blommor» ligga nu flere för länge, länge se'n vissnade i jordens mull: Hanna Rosendahl, Hilda Ringvall, Anna Lundström (de Wahl), Fiken Dahl, Clara Johansson. Men de öfriga äro ännu i lefvande, blomstrande lifvet, de flesta, efter hvad vi tro, i lyckliga omständigheter, alla aktade af de gamla vännerna.

Bland dem är ock den behagliga medelålders damen, hvilken här, vid sidan af en vuxen dotter, ses: — fru Marie Callmén.

Hon firar i dessa dagar årsdagen af sin verksamhet i trettio år såsom danslärarinna i den svenska hufvudstaden och får därför plats i Iduns galleri af samtida svenska kvinnor.

Marie Callmén, född Andersson, började sin bana som elev hos Selinder år 1857 och kom som dansös till kungl. teatern 1866. Sedan hon, efter att ha ingått giftermål med numera handlanden Gustaf Callmén, dragit sig tillbaka från teatern, började hon att gifva lektioner i sällskapsdanser. I sin lilla våning på Söder vid Skaraborgsgatan började hon i januari 1870 med 12 elever. Sedermera tillströmmade allt flere, och den lilla salen i hemmet blef för liten. Rektor Clasons skola vid St. Paulsgatan förhyrde några kvällar i veckan, och i tjuguar hade hon sin dansundervisning på Söder, först under flere år å nämnda ställe, sedermera i Faktklubbens lokal vid St. Paulsgatan, i festvåningen i Södra teaterhuset och i Gymnastiken i Maria-hissen.

År 1890 öppnade hon sitt dansinstitut på Östermalm i Birger Jarls Bazar, där hon numera, tillsammans med sin dotter, fortfarande med oförminskade krafter, gifver den uppväxande ungdomen undervisning i allt hvad till dansen hör. Men icke blott själfva dansen, utan äfven ungdomarnes håll-

ning, sätt och gång lägga de bägge lärarinnorna särskild vikt vid.

Att fru Callmén's dansinstitut är ett af de mest ansedda i Stockholm, bevisas bäst däraf, att eleverna måste anmäla sig långt innan terminerna börja för att kunna få deltaga i dansundervisningen, ty fru och fröken Callmén hålla strängt på, att det af dem bestämda elevantalet ej får öfverstigas.

Inom äfven den högre societetens kretsar skola säkert i dag, då Idun bjuder sina läsarinor porträtten af dessa båda älskvärda lärarinnor, många minnas de glada och angenäma timmar de tillbragt, då de under deras ledning inhämtade de första grunderna i Terpsichores konst.

Det är, som ofvan sades, nu i trettio år Marie Callmén undervisat i denna konst, och ännu länge torde vår hoppgivande ungdom i henne finna en förträfflig lärarinna, ty denna elev af Selinder tyckes på sin lott fått ej endast grace och behag, utan ock, trots ålderns börjande höst, i sinne och arbets-håg en ständigt, värmande vår.

BIRGER SCHÖLDSTRÖM

TILL AMATÖRFOTOGRAFERNA INOM VÅR LÄSEKRETS!

IVÅRA DAGAR, då kamerans vackra konst är så allmänt utbredd bland kvinnliga så väl som manliga amatörer i alla samhällsklasser och på alla orter, måste en samverkan mellan påpassliga och skickliga amatörfotografer och en aktuell illustrerad tidning sådan som Idun kunna blifva till gemensam både huggnad och nytta. Vi inbjuda därför alla intresserade amatörfotografer inom vår läsekrets att så fort något på deras ort tilldrager sig, som kan göras till föremål för deras konst, snabbast möjligt till oss insända alstren af densamma. De ämnesgrupper, som därvid närmast böra komma i åtanke äro:

1. Porträtt af personer, män som kvinnor, hvilka i ett eller annat afseende vid sina namn fäst ett allmännare intresse.
2. Exteriörer och interiörer af märkligare nybyggnader, af allmänna arbeten och anläggningar af hvad art de vara månde.
3. Landskapsbilder och vyer af alla slag, för hvilka naturskönhet, historia eller dagens krönika särskildt kunna betinga uppmärksamhet.
4. Fotografiska återgifvanden af alla händelser och tilldragelser för dagen.
5. Bilder från svenska hem, hvilka kunna påräkna intresse utöfver det rena privatlifvets.
6. Afbildningar af märkligare alster af konst, industri och slöjd, liksom öfverhufvud allt, som direkt eller indirekt kan karaktärisera modern kultur och modernt lif.

Hvarje sändning bör adresseras till Redaktionen af Idun, Stockholm, och åtföljas af tydlig uppgift på insändarens namn och bostadsort samt kortfattade, men så vidt möjligt upplysande notiser om det återgifna. Om insändaren ej önskar sitt namn utsatt under bilden, kan i stället en signatur väljas.

För hvarje fotografi, som införes i tidningen, betala vi ett arvode af 3 kr. för format in till 9×12 cm., 4 kr. för större format. Så snart en och samma insändare fått tio olika bilder antagna och införda i tidningen, utbetala vi dessutom till henne eller honom

en extra hederspremie på 25 kronor.

En vaken och intresserad amatör bör således genom denna anordning, utom nöjet och tillfredsställelsen af ett dylikt samarbete mellan kameran och illustrationspressen, äfven kunna bereda sig en afsevärd liten inkomst.

Allra sist bedja vi att kraftigt få betona en sak, som härvid, liksom vid all modern tidsningsverksamhet, är af den allra största betydelse. Det är snabbheten och ackuratessen vid insändandet. Hvarje dag, hvarje timme är därvid dyrbar, och hvarje bild, som står i något samband med en händelse för dagen eller säsongens lif, bör insändas så omedelbart,

FRU M. CALLMÉN.

FRÖKEN A. CALLMÉN.

som öfver hufvud de tekniska och postala förhållanden medgifva.

Stockholm i jan. 1900.

RED. AF IDUN.

EN LITEN VRÅ BLAND BERGEN. EN KULTURBILD FRÅN DET GAMLA STOCKHOLM AF HEDVIG AURELIUS.

VILL MAN ge sig ut på spaning efter fragmenter af det gamla Stockholm, som

»går och försvinner,
allt hvad det hinner,»

så finner man lättast det sökta uppe i Maria- och Katarinatrakten, vid hvars utkanter ett skimmer af romantik och poesi från fordom glömt sig kvar öfver hundråråriga kåkar, skuggade af urgamla träd. Hvar och en som vill kan här göra intressanta studier, i synnerhet bland bergknallarne på Katrinaside. Detta har ock prins Eugen kommit under fund med; och i trakten af Bondegatan är han känd af hvarje barn.

»Här satt prinsen, när han rita' å vårat hus,» förkunnar med viktig röst en liten parvel.

»Och där oppe ä' prins Eugens kulle,» säger en annan.

Och vidare:

»Jag fick en smörgås med skinka på å' prinsen.»

»Där bort i hörnan rulla' prinsens färger och alla doningar utför berget och grabbarna efter.»

»De va' hos oss, som prinsen lämna kvar färglådor, när han skulle på manövern; å' me' prinsen va' borta, satt vi opp ett nytt plank, för de gamla va' så full och grönt så. Men när han kom igen, då va' han inte glad, utan sa': »Jag tror ni har tatt bort det gamla planket? De' va' då nedrigt!»

Man tycks känna en viss stolthet öfver att vara bosatt i en stadsdel så märkvärdig, att själfva prins Eugen förevar den med sin pensel. Inte bryr han sig om de stora granna husen inte! Nej, hit bort kommer han till världens ända nästan och förser sig på de där små kryppinen, där man knappt kan stå rak!

Ja, hvarför inte? Det är ju som en ren vacker barndomsdröm alltsammans; och den som inte äger någon pensel, men ändå tycker om att måla, han tar till pennan, om än så tarflig, för att inte komma tomhändt därifrån, utan åtminstone ha en liten skiss att visa upp för vänner och bekanta.

Det var en höstkväll i solnedgången, som jag stannade framför ett inbjudande litet hus vid gamla Bondegatan. Västerhimmeln lågade brandröd; de blanka fönsterrutorna glödde som eld och innanför syntes prydliga blomkrukor med rosor och kaktusar. För öfrigt gömdes allt af ett högt plank; men öfver detta syntes vajande björktoppar liksom inbjudande den främmande, och jag beslöt öfvervinna alla betänkligheter för att få kasta en blick där bakom, häst så djupt in som möjligt. Alltså öppnade jag porten, steg på och befann mig med ens midt inne i ett förtjusande litet paradiset med träd, buskar, saftiga gräsmattor med grupper af smakfullt ordnade höstblommor samt längst i fonden en hägnad täppa med tvänne bågformiga ingångar, omslingrade af höstkaprifolium, nu i full blom. Här inne funnos ock gräsmattor med blommor och i midten en hängask, kring hvilken placerats gröna trädgårdsmöbler af den gamla bastanta sorten.

Ingen varelse syntes till.

Hade jag möjligen kommit till slottet med den förtrollade prinsessan, som sofvit i hundra år? Och skulle jag väl lyckas att uppväcka henne ur dvalan?

Ja, verkligen! Där står hon ju uppe på trappan, skuggar med handen och ser ut öfver planket, liksom skådade hon idel sällsamma främmande ting.

Det var ställets ägarinna, i sanning en gengångerska från fordom; och i hennes sällskap drömde jag mig tillbaka i tiden, den gamla goda tiden, då små kolonier voro förlagda här och där bland Söderbergen, kolonier bestående af idel vänner och bekanta, där alla umgingos förtroligt och delade ljuft och ledt. Det trefna hem, dit jag hade turen förra mig, hade just utgjort medelpunkten i ett dylikt idylliskt samhälle.

Tillåt mig då att presentera några af husets närmaste umgängesvänner från 40-talet!

Först på listan står då verkställare Cederquist med gumma, ett aktadt, kärnfriskt par af gamla stammen. Gubben var själfskrifven ledare inom det lilla samhället, gumman, »moster Cederquist» höll sträng uppsikt öfver ungdomen, som hade de samt och synnerligen varit hennes egna barn; och när de unga tärnorna skulle ut på något nöje, måste de först passera revy inför mosters kritiska blickar. Hände det

då, att någon stack af för hjärt mot de öfrigas enkla nettelduksklädningar, brukade gumman med högtidlig stämma anföra följande strof ur gamla psalmboken:

»Högfärd den är en odygd så stor,
den Gud kan aldrig li'.
Uti det hjerta, där högfärd bor,
kan ej Guds ande bli'.»

Och orden inristades med eldskrift i den skyldiga minne.

Makarne Cederquists dotter var gift med repslagaremästaren Dahl. De bodde i kåken bredvid med sina tre döttrar, af hvilka Britt' Sofi var den yngsta och morfars synnerliga gunstling. Vidare märka vi skomakaremästaren Stahre med familj. Stahre kallades allmänt »poeten» eller »den musikalske skomakaren»; ty mannen både rimmade och musicerade och ansågs som virtuos på blåsinstrument. Arla hvarje morgon blåste han in dagen och arbetet med sin fagott, och öfver hela kolonien ljöd det då enstämmigt.

»Min gärning nådigt skåda.»

Därefter kommer skräddaremästaren Karlholm med hustru och barn; och ännu en mästare vill jag nämna, nämligen vaktmästaren Niklasson, en gentil och något språttlig unkarl. Men kretsen ägde äfven sina parias: en och annan försupen stackare, en och annan gammal hjälplös mamsell eller annan odåga; men på desas hjälpande och upprättande arbetades med iver. Och hos republikens president, gubben Cederquist, samlades man allt som oftast till rådplägning, ty här såg sig en hvar solidarisk med det hela.

Hvarje familj ägde ko, gris, får, getter och höns; ocn när betet tog af på egen mark, släpptes boskapen ut på allmänningen, d. v. s. de kringliggande gatorna, i hvars rännstenar en rikedom af grönt och maskrosor bjöd på månet godt mål.

Ungdomen turade om att valla, och ingen sade nej till ett dylikt uppdrag; ty härute hade man ju sin ädla frihet, så långt skådade ej moster Cederquists argusögon. Här kunde man i lugn och ro afhandla toalet- och bortbjudningsfrågor m. m. Ja, till och med ett och annat frieri gick här af stapeln. Och mången matrona räknade sedan till sina glada minnen dessa vallfärder på Bonde- och Pilgatan, där bland rämmande kossor och krumbuktande getter guden Amor för första gången afsköt sina pilar mot hennes unga hjärta.

På den stora gårdsplanen hos Cederquists restes midsommaraftonen en ståtlig majstång, prydd med blommor, löf, flagga och urlästa färgade ägg; och kring den trädde dansen vid klarinetterns toner. Med denna festdag inleddes sommarens nöjen, af hvilka färderna till sjös innehade första rummet, åtminstone i ungdomens smak. Koloniens båtar lågo förtöjda än i Hammarbysjön, än i Saltsjön nere vid varfvet. Med en riklig matsäck rodde man nu på söndags- eftermiddagarna än öfver till Hästholmen, där nu ångkvarnen Tre Kronor presiderar, eller ock uppsökte man någon leende vrå vid Nyckelvikens eller Hammarbysjöns strand. Eld gjordes då upp nere vid sjön, kaffe pannan sattes på, kallmaten togs fram; och efter ett bastant mål vidtog hög och dufva, änkleken m. fl., medan gubbarne bolmade ur pipsnuggorna, och gumorna småpratade och snattade, så länge det fanns en tår i kaffe pannan. Och ej förr än stjärnorna började tändas, återvände det glada sällskapet under sång och musik till sin lilla vrå bland bergen.

Ett annat nöje var Stahres friluftskonsert, till hvilka infunno sig icke allenast grannarna, utan äfven ingenjörer och byggmästare från varfvet, där den tiden drefs skeppsbyggeri i stor skala. Under lind och syren i sin fagra trädgård anförde nu skomakaremästaren själf sitt kapell, som ibland rekryterades af främlingar från staden, men där hans egna gesäller dock spelade hufvudrollen. Dessa konserters ansågs som något extra fint i tonväg. Stahre brukade ock uppvakta vid grannarnes namns- och födelsedagar; och blef han då inspirerad, föddes ett herdekväde, som föredrogs strofvis med fanfärer emellan.

Men så kom hösten, då trädgårdarna skördades, och grannarna sprungit om hvarandra med »smakfrukt»; och längre fram under slakttiden, då ko och gris fingo släppa till lifvet, gick man ur gård i gård med »smakbitar» af kött, fläsk, korf m. m. Och enahanda var förhållandet, när det pågick bak och brygd.

Det var på hösten 1840, som det befanns, att sju af samhällets yngste nu hunnit skolåldern, d. v. s. upp till fjärde eller på sin höjd femte året. Föräldrarna samlades till konselj hos Cederquists. Hvad var nu att göra? För inträde i folkskolan fordrades perfekt läs- och skaplig skriffärdighet. Skulle man engagera någon, som förberedde de små här hemma? Mamsell Eckelin t. ex.? Hon hade nu blott sin hälsöm till lefvebröd, sen hon kasserades i syskolan. Kasserad för att hon hörde lite illa och hade fyllt sina sextio år! Kantänka! Sextio år är just rätta åldern för en lärarinna; då först har hon vunnit erfarenhet och vana att gnida in lärdomen. Och hvad den dåliga hörseln beträffar, så hade barnen lyckligtvis goda lungor, och det skadade dem ingalunda att sjunga ut. Men en annan sak; var man viss om,

att mamsell Eckelin verkligen var en läs- och skriffärdig person? Ingen fara! Mor Karlholm själf hade hört henne föreläsa ur Bælters postilla så, att hela Katrina prästerskap inte kunnat göra det efter; och hvad skrifningen angick, så borde man inte vara orimlig och begära för mycket af ett fruntimmer. Men nu tog verkställaren till orda. Det var en ståtlig gubbe i knäbyxor, skor med spännen, stångpiska och med stålklång i stämman:

»Goda vänner och trogna grannar! Att vår kära dotter, Maria Fredrique, nu sänder sitt yngsta barn, vår ljufteliga Britt' Sofi, ut i världen att tillsammans med edra unga plantor taga de första stappande stegen på lärdomens bana, det veten I noggsamt. Såsom varande morfader till förutnämnda barn och ej med hänsyn blott till eget kött och blod, utan fastmer tagande med i räkningen allas eder välfärd, vill jag föreslå, att vi dessa unga plantor till den aktade och hedervärde klockaren i Dannviken, vällärde herr Augustin Sjöbom, lämna måga att af honom fostras och uppdragas och därhos i tukt hållas. Med fullt förtroende kunna vi dessa våra späda plantor i hans omvårdnad lämna, enär bemälte herr Augustin Sjöbom är en ärans man och väl till ålders kommen.»

Allas viljor böjdes inför gubben Cederquists; och förslaget antogs med acklamation. Klockaren i Dannviken, som en följd af år hållit småbarnsskola för bättre mans barn, betingade sig ett arvode af 18 skilling i veckan per barn; och nu var saken klar.

Den lilla gruppen, bestående af sex flickor med Karlholms Kalle i spetsen, gaf sig nu i väg ned till Danvikens klockaregård. Dit behöfdes ingen vägvisare. Huru ofta hade ej dessa små hoppat utför Bondegatans branta stup ned till kvarnträskan, som förband Hammarbysjön med Saltsjön, och där låtit sina barkbåtar tumla om i skummet eller ock lekt kurra gömma och ta-fatt på den gamla kyrkogården, hvars mur man så behändigt klättrat öfver.

Läraren tog emot barnen på trappan. Han bar knäbyxor, skor och rakt utstående stångpiska alldeles som morfar Cederquist själf; men klockarfar var mera sirlig och förde sig som en hofman från Gustavianska tiden. Dock talade, läste och skref han endast gammalsvenska och afvisade med djupt förakt det språk, som nu var på modet. Bort med allt nyhetsmakeri! Detta var gubben Sjöboms regim, och därefter ställde han sin undervisning. En högtidlig känsla grep de små då de nu för första gången med dinglande ben sutto upplugna på de höga trästolarna i klockarfars gemak och låto blickarna irra omkring från skinnsoffan och gökuret till pipphyllan och träsnitten på väggen och slutligen stanna vid ett sällsamt föremål bredvid sängen.

»Det är en harpa, ser ni barn,» upplyste Sjöbom, »en sådan där, som konung David spelade på,» och nu förevisades en gammal psalmbok, hvars vignett framställde konung David med krona på hufvudet, gripande i harpans strängar; och från den stunden blefvo dessa två, konung David och gubben Sjöbom, identiska i barnens fantasi. Det var endast kronan som skiljde; den gick ännu gamle klockarfar och väntade på. Men denna harpa lefde länge i välsignad hägkomst bland skolbarnen i Danviks klockaregård, ty just när man var i fart med att stråfva uppför svårigheternas berg: Lindblomska katekesen, och gubben märkte, att det behöfdes andhämtning för att kunna nå toppen, sprang han upp i ett nu och grep tag i harpans strängar; och med nytt mod fortsattes sedan den knaggliga vandrigen. Ibland hände, medan läraren tog sig en lur i skinnsoffan, att Karlholms Kalle var framme och trummade på strängarna. Men fast ett dylikt tilltag sågs med verklig fasa af de sex flickorna, vågade dock ingen uppträda som åklagare. Var inte Kalle en pojke kanske? Och det var någonting bättre opp det än alla tösorna tillsammans. Skulle inte Kalle bli mästare en gång, han också, som alla farbröderna därhemma? Och när han en middag efter slutad läsning föreslog, att man skulle ta hemvägen öfver isen på Hammarbysjön, och lilla Britt' Sofi vågade opponera sig och anmärka, att det var två gånger så långt, förklarade den lille despoten i afgörande ton:

»Men när jag säger, att det ä' en genväg, så ä' det en genväg.» Och därvid blef det; men när det så hände en gång, att just lilla Britt' Sofi föll i en vak, blef uppdragen af en karl och hemförd drypande våt, sen dess höll allt morfar Cederquist ett vaksamt öga på munsjör Kalle.

Efter tvänne år återfinna vi våra småttingar i Katrina folkskola vid Tjärhofsgatan, där de sex tillsammans med två andra små flickor bilda första klassen, medan Kalle hamnat i gosskolan i huset bredvid. Flickskolan utgöres af två våningar. Den nedre upptar stöjdrum, där mamsellerna Salberg residera bland väfstolar, sybågar, spinrockar m. m. Här spinnes både blå, lin och ull, hvaraf sedan väfves. Hvarje flicka erhåller till skänks det stycke linne- eller ylletyg, hon själf förfärdigat. Dessutom tillverkas prunkande märkdukar och sys hälsöm. En trappa upp är själfva skolsalen med sina åtta bänkrader, hvardera upptagande en klass. Inalles finnas 64 flickor

NÄR »DE TRE MILLIONERNA» SORTERADES.

KONTROLLÖR T. GELHAAR.

EFTER FOTOGRAFI FÖR IDUN AF A. BLOMBERG, TAGEN PÅ TEKNISKA SKOLAN I STOCKHOLM NYÅRSNATTEN 1900.

i skolan, åtta i hvarje klass. Här är kantor Tillberg lärare med biträde af åttonde klassen som monitörer. När kantorn, som har många andra befattningar, är frånvarande, finner sig hans dotter, mamsell Edla, och håller uppsikt öfver sällskapet. Då läraren skulle pröfva de små Danviksalumnerna och fick höra den jämmerliga lästonen och de fatala then och thet m. m., gjorde han en grimas och brusade upp:

»Hva' ä' ni för ena vildåsnor? Ni komma väl från Kung Orre, kan jag tro? Hva' sa'?»

Emellertid gick tiden ut och vettet in; och efter några år finna vi våra bekanta från Bondegatan uppflyttade i högsta klassen. Nu satt man inte längre och petade med pinnar i sandlådor, utan kunde handtera sin gåspenna nästan lika bra som kantorn själf; och quatuor species gick som en dans. Till hvarje gudstjänst öfver passionspredikningar skulle alla skolbarnen infinna sig i Katrinas kyrka. Det ålåg då åttonde klassens lärjungar att först hos kantorn hämta nycklarna, insläppa kamraterna i kyrkbänkarna och sen hålla uppsikt öfver dem. Gossarne hade plats mitt emot på karlsidan. Kyrkan var naturligtvis iskall, men man sjöng sig varm, man lyssnade så uppmärksamt, man hade inte tid att tänka på kölden. Och mången af dessa forna skolbarn tackar Gud än i dag för den rika valuta dessa kyrkbesök medförde, den skatt af psalmer och bibeltexter de kvarlämnat i minnet. Julottan i synnerhet omgafs af ett underbart skimmer. Då tågade man ur huse vid femtiden på morgonen med kyrkan till mål; och gatornas små oje-lykto, de s. k. vargögonen, förbleknade alldeles vid den ljusglans, som strålade ur hvarje fönster hela vägen utefter och som nådde sin kulmen i den rikt upplysta kyrkan.

*

Nu brusar tåget fram under buller och bång öfver den fordom så lugna och trefna lilla vrån uppe vid Bondegatan. Främlingar flytta in och ut i de små

kåkarna. Hvar och en går sin väg, samhörighetskänslan är försvunnen, det glada enkla umgängeslivet ock.

Endast minnet återstår, men ett minne så rent och vackert, att man icke bör låta det förflyktiga.

TRE MILLIONER NYÅRSBREF.

ATT SE FOLK stå i kö för att komma fram med sina bref till en breflåda hör nog till sällsyntheterna. Detta blefvo vi emellertid i tillfälle att bevittna, då vi jämte vår fotograf på nyårsnatten en timme före tofslaget skyndade ut på den journalistiska expedition, hvaraf våra läsare finna resultatet i den lifliga bild från sorteringen af hufvudstadens nyårsbref, hvilken pryder dagens nummer.

I denna sena timme voro nämligen alla breflådor vid Stockholms hufvudgator så fulla, att de som i sista stunden ville afsända sina nyårshälsningar, måste rycka upp i led och tåligt vänta, tills lådorna tömts. Här och hvar hände det till och med, att så mycket folk samlats, att brefbäraren måste tömma lådorna flere gånger omedelbart efterhvarannat.

Postverket i hufvudstaden har alltid i nyårstid varit rikligt välsignadt, år från år har nyårsbrefvens antal varit i stigande, och att Stockholmarne i sekelbrytningen skulle känna sig alldeles särskildt manade att med kortuppvaktning göra sig påminna hos vänner och bekanta, därom kunde man vara ganska viss. Också vidtog postverket en hel del extra anordningar för att punktligt kunna expediera de väntade millionerna. Särskilda lokaler anskaffades och inreddes, 300 militärer anställdes till extra hjälp förutom en hel mängd civila tjänstemän, post-

skjutsar rundt staden anordnades. Betecknande för situationen var det tillkännagifvande, som anslagits öfvanför den jättstora breflådan i centralpostkontorets vestibul: »Tömmes hvar 5:e minut.»

I Tekniska skolan, där 17 rum stälts till postverkets förfogande, härskade också nyårsnatten en febril verksamhet. Hvar stadsdel hade flere rum för ordnandet af sina bref, hvar gata en ändlös rad af hyllor, hvar ett hus ett eller flere fack. Det var ett rastlöst kommando och gående, en jänkande brådska öfverallt, som borde gjort alla de vid borden sittande sorterarne nervösa, men däraf märktes intet spår. Lugnt och jämnt fortgick arbetet bland dem, och icke minst syntes de hitkommande militärerna intressera sig för sin uppgift. Man kan också göra sig ett begrepp om hvad det gällde, då man får veta, att omkring tre millioner nyårsbref sorterades, hvaraf de allra flesta denna natt.

Den som organiserade detta utomordentliga expeditionsarbeta, att på ett par dagar sprida den hvita floden af sekelskiftets milliontals nyårskort kring hufvudstaden, var postkontrollören T. Gelhaar, som midt i den brusande nyårsbrådskan uppe på Tekniska skolan tycktes vara lugnet själf. Ordnanande och ledande var han närvarande öfverallt, med ett uppmuntrande ord, ett vänligt leende för hvar och en. Icke minst tack vare den klokhet och omtanke, hvarmed kontrollör Gelhaar ledde det hela, försiggick också det helt visst mest omfattande och kräfvande postala expeditionsarbeta, som någonsin förekommit i Sverige, på otroligt kort tid och till herr Stockholms fulla belåtenhet.

IDUNS MODETIDNING är den bästa i sin branche!

BERGSKREDET I AMALFI.

VÅRA ILLUSTRATIONER.

FRÅN KONUNGENS VINTERJAKTER å Drottningholm ha vi i dagsnumret en illustration, tagen då jaktsällskapet, efter att årligt ha offrat lod och krut i S:t Hubertus' tjänst, stod samladt framför Gustaf III:s teater.]

I midten synes konungen, omgifven af jaktsällskapet; på hans högra sida står prins Bernadotte, på hans vänstra prins Eugén.

På marken i förgrunden ligger jaktbytet, bestående af ett par råfvar och ett antal harar.

Fotografien är tagen för dr August Hahrs under utgifning varande vackra och intressanta arbete »De svenska kungliga lustslotten» och af förläggarna, hrr Fröleen & Komp., välvilligt ställd till Iduns förfogande.

EN KATASTROF TILL SJÖS. Våra läsare ha genom dagspressen erfarit, huru ångfartyget Bore, en af den finska ångbåtsflottans vackraste ångare, nyårsaftonen på resa mellan Åbo och Stockholm törnade på ett undervattensgrund i närheten af Kapellskärs i Stockholms yttre skärgård och på följande dag eller nyårsdagen sjönk därstädes på 12 fannars djupt vatten.

Vi bjuda i dagsnumret en bild från den hemska katastrofen, tecknad af en af våra artister, hvilken af Bores besättning fått sig händelsens detaljer troget meddelade.

Vår illustration framställer den scen, då räddningsbåtarna, fyllda af passagerare, lagt ut från den grundstötta ångaren och i nattens mörker, med den främsta båtens lilla lykta som ledstjärna, styra

UTSIKT AF AMALFI.

Stockholms postkontor, afled nyligen härstädes, 47 år gammal.

Dotter af snickaremästaren Lars Erik Åstedt och hans maka Beata Lovisa Stenqvist, föddes hon i Arboga, blef 1885 t. f. postexpeditör i Södertelje och transporterades 1887 till Stockholm.

Fröken Å. var vårt lands första ordinarie kvinnliga postexpeditör och utvecklade under samtliga sina arbetsår en sällsynt energi, parad med den största plikttröhet och intresse i arbetet.

Som ett exempel bland många kan anföras, att hon under tjänstetiden i Södertelje ensam skötte hela postkontoret med dess många ansträngande göromål och nattarbete, enär anstaltens postmästare, till följd af sjuklighet och hög ålder, föga eller intet förmådde uträtta i sitt ämbete.

Sin syssla vid huf-

E. M. ÅSTEDT.

mot den aflägsna kusten, där Kapellskärs fyr blinkade genom töcknet.

BERGSSKREDET I AMALFI. Den underbart vackra italienska staden Amalfi, fordom en af Medelhavets mera betydande hamnar, numera hufvudsakligast en tillflyktsort för turister, har nyligen varit skådeplatsen för en allvarlig olycka, i det, till följd af en stark regnfod, ett bergras inträffade, som bortförde eller fullständigt begrafde flere hus och ett par turisthotell under jordmassor och klippstycken. Å den ena af våra båda Amalfibilder i dagsnumret synes, huru ett lossnadt klippstycke af imponerande dimensioner rullar utför bergsslutningen ned i hafvet, där åtskilliga fiskarbåtar göra fåfänga försök att hinna undan.

Den andra bilden återger den måleriska staden, sedd från Salernoviken.

EVELINA MATHILDA ÅSTEDT t. f. postexpeditören vid

vudstadens postkontor beklädde hon så godt som in i det sista, kämpande med sin sjukdom, tills den blef henne öfvermäktig och bröt hennes energi.

Fröken Å. var varmt nitisk för allt, som berörde hennes medsystrars såväl intellektuella som materiella intressen.

Sålunda var det på hennes initiativ, som Sveriges kvinnliga postexpeditörer erhöles ålders-tillägg af staten. Af Kvinnoklubben var hon en mycket intresserad och handlingskraftig medlem, äfvenså af Fredrika-Bremer-förbundet.

God kamrat och af ett okonstladt och sympatiskt väsen, efterlämnar hon, förutom anhöriga, en talrik vänskara, som står sörjande vid hennes graf.

GUSTAF KREHL. STATYETT AF CH. FRIBERG.

EN LÄNK I KEDJAN af unga konstnärer brast härom dagen, då artisten Gustaf Krehl, efter endast några dagars sjukdom, afled å Sabbatsbergs sjukhus.

Krehl, som till en början studerade hos Fritz Ahlgrensson och därefter på akademien, hvilken han lämnade 1889, efter att ha eröfrat hertiglilla medaljen, gjorde sig småningom ett namn som talangfull och samvetsgrann porträttmålare. Han vann dock sina artistiska segrar företrädesvis på det dekorativa området, där hans stilkänsla och säkra blick för det måleriska gjorde sig förträffligt gällande.

Sålunda var han arrangören af de svenska historiska framställningarna vid hippodromfesterna för några år sedan på Ladugårdsgärdet och af Skansens historiska fester — samt nu senast af det anslående sagospelet därstädes i höstas, från hvilket Idun i n:r 75, 1899, meddelade en bildserie.

För öfrigt har han varit en lika flitigt anlitad som lyckad arrangör af tablåer vid illustrerade fester inom hufvudstadens societet. Krehl hade äfven målarskola, i hvilken han meddelade undervisning i porträttmålning.

Den särdeles lyckade skulpturala bild af den aflidne konstnären, som Idun meddelar i sitt dagsnummer, är utförd af den unge begåfvade bildhuggaren Charles Friberg, numera bosatt i Amerika, hvarest han utöfvar sitt konstnärliga yrke.

Gösta Krehl var vid sitt frånfalle 39 år gammal. Han sörjes närmast af moder och syster. Men därjämte saknas han uppriktigt af en mycket stor vänskrets, som sent torde förgäta den sympatiska och vänsälle konstnären.

CARL MILLÖCKER är död. Vi taga för gifvet, att de flesta bland våra musikintresserade läsare äro väl förtrogena med detta namn, som under förra seklets sista decennier på rytmerna af smekande operettmelodier flugit världen rundt.

Millöcker var född i Wien 1842, blef kapellmästare i Graz 1864, vid Wiener Harmonietheater 1866 och vid Theater an der Wien 1869. Hans musikaliska produktivitet var ofantlig, särskildt på operettens område.

Hans förnämsta operetter äro »Tiggartudenten», »Gasparone», »Stackars Jonathan», »Bellevilles mö» och »Vice-amiralen», hvilka alla äfven i vårt land gifvits med stor framgång.

LADY HALLÉ, den europeiskt ryktbara violinvirtuosen, sedan gammalt välbekant för hufvudstadens musikintresserade publik, konserterade i går af-

CARL MILLÖCKER.

LADY HALLÉ.

ton i Musikaliska akademien. Vi återkomma i nästa nummer till ett närmare omnämnande af den intressanta konserten. För dagen meddela vi ett nyligen taget porträtt af den celebra artisten, hvars utförliga biografi våra läsare återfinna i n:r 31 af Idun för år 1890.

VÅRA SJUKSKÖTERSORS DRÄKT.

JO, DET FANNS verkligen en plats ledig i spårvagnen. — Jag hoppade upp.

Det är med en riktig känsla af tillfredsställelse man sitter ned ibland, efter att hafva sprungit staden rundt och gått och stått i bodar o. s. v., isynnerhet är detta senare tröttsamt nog för en landtbo, van att betrakta sina promenader endast som en hvila och uppfriskelse. Så är dock ej alls fallet i det myllrande, butiklöpande Stockholm — och därför äro spårvagnarne en hjärtans välsignelse.

Äfven gifves där rikt tillfälle till människostudier, om man har sinne därför.

Så gingo mina ögon från den ena till den andra, undrande litet öfver hvar och en af mina medresande, tills slutligen min blick stannade vid en diakonissa, som tagit plats snedt emot mig. Hon såg ut att vara en god människa, som af kärlek till mänskligheten ägnat sig åt sitt kall. Äfven hade hon ett hurtigt och trefligt utseende, och då hon smålog, såg hon nog riktigt intagande ut, tänkte jag. Men — hvilken dräkt!

Förlåt mig, men den kom mig att tänka på sorg och likkistor, död och skator, nunnor och kloster och allt dystert och ledsamt, som fanns i världen. Hu då, så svart och så hvitt!

Vore jag sjuk och skulle vårdas af henne, trodde jag då, att hon på förhand »gick i sorg» efter mig, och skulle få en känsla af att jag nödvändigt måste dö — det är då säkert. Ej skulle mina lifsandar på något sätt upplifvas genom detta.

Men hvarför hafva en sådan dräkt?

Då man är sjuk och matt och ligger i feberdvala, tager man, som en verklig sensitiva, oförmögen att sätta något däremot, alldeles gifvet intryck af det närmaste omkring sig. Och ingen mer än den, som vet hvad ett sådant tillstånd vill säga, kan till

fullo intyga, hvilken välgärning det vore, ja, rakt af en välsignelse, om sjuksköterskorna klädde sig i glada färger.

Om de utbytte sina svarta eller gråda-skiga (förlåt uttrycket!) klädningar mot sådana i gladare färger. Om sjuksköterskan vore klädd i varmt rödt, som talar om det pulserande lifvet, klart blått, som talar om lugn och ro, eller rose, som talar om ungdom och lifslust o. s. v. (den enkla snitten och det hvita förklädet och mössan skulle ju alltid vara kvar), skulle hon många gånger bidraga mera till tillfrisknandet än någon medicin.

Vore ej detta en sak att taga i betraktande? frågar en

»FÄRGERNAS VÄN».

DRÖMMAR.

MEDAN dag på dag flyr bort, tiden undan strömmar, drömmer jag i hoppfull ro ständigt nya drömmar.

Drömmar svinna äfven de.
Nu jag glömt de flesta.
Några minns jag likväl än,
några af de bästa.

Liksom taflor, lysande,
leende och bjärta,
stå de alla målade
djupast i mitt hjärta.

Kunna icke plånas ut,
kunna icke blekna —
Ser jag dem i hatets stund,
mina känslor vekna.

Känslor vaknat, sorgen dött,
bitterheten farit —
och på drömmen tänker jag,
som på det som varit.

Varit, lika ljust och varmt,
som där lifvet sjudit,
varit verkligt, så som det
verkligheten bjudit.

Dagar störta snabbt förbi,
tiden undan strömmar,
bär som bubblor i sitt lopp
verklighet och drömmar.

HUGO GYLLANDER.

ETT BREF OM BLOMSTERCORSON I ROSARIO. AF JANE GERNANDT-CLAINE.

FÖR ATT ENDAST ha funnits till inemot ett halft sekel kan republiken Argentinas andra stad känna sig stolt öfver att räkna ett invånareantal af ett hundra tio eller etthundratjugu tusen själar, jag vet inte så noga, men är det inte storartadt? Allting är storartadt här, allt inhemskt, menar jag — det utländska står inte så högt i kurs, så underligt det kan låta, när man betänker, att denna fläck

af jorden är kosmopolitismens förlofvade land. Det finns väl icke en nation i Europa, som icke bidragit till Argentinas blomstring, och det rätt kännbart ändå, om dessa bidrag också icke efterlämnat tomrum, som icke kunna fyllas på ett mycket förmånligare sätt, ty det kunna de visst. Ämnet är frestande, men skulle leda till alltför vidlyftiga utläggningar, och det var något så vackert som en blomsterfest jag skulle tala om.

Vi äro i november månad, och det är blommornas månad, det skulle åtminstone så vara, om här funnes några, men egentligen finnas här inga. Här finns ingenting. Jo, jag misstar mig, här finns solsken och vackert väder ibland (icke alltid, långt ifrån alltid) och nu är det den skönaste årstiden, fast ett sådant ord som skön förefaller alldeles vilsekommet i republiken Argentina.

Från oktober till april är det sommar, och det händer, att man kan tycka det är riktigt varmt, fast det icke inträffar alltför ofta, men vintern, som varar från maj till september, är en otreflig årstid, så kylig och lång för folk, som sällan lämna sina rum och som aldrig kunna få en ordentlig brasa. Det finns ju inga kakelugnar, hur mycket man än längtar efter dem och hur oersättliga de skulle vara en frostig julikväll.

Nå, den kalla årstiden är lyckligtvis öfver nu, och om man är stämd för förnimmelser af gladare slag, kan man fröjda sig åt det faktum, att solen skiner. I och för sig är det ju muntrande nog, men kommer man utom stadens hank och stör, ser man den skina på la pampa, denna ödemark, och det är kanske icke så roligt just. Då är det nästan mera uppfriskande att stanna i Rosario och företaga en promenad på de regelbundna, men, ack, så enformiga gatorna eller till boulevard Santaferino, hvars nyplanterade palmallé utgör stadens stolthet, men staden är ju stolt öfver allt hvad den kan uppvisa, och det är nog en vacker känsla — att vara nöjd med hvad man har.

För en gringo* är det inte precis så bländande, men gringos äro ett omöjligt släkte — aldrig belåtna med någonting, såvida de icke komma hit halft utsvultna och klädda i träskor, ty då... Nå, det var icke om brödlösa utvandrare brefvet skulle handla. I dag var det tvärtom min mening att vederkvicka svenska läsarinor med en liten beskrifning på den tjusande unga dam, som har den glädjen att kunna räkna sig till stadens grädda. Hon är verkligen söt. Det vill säga, nu ska vi inte ha några förtuffade meningar, ty de passa icke i Rosario.

Hemma i Sverige ha vi, dumt nog, en liten fördom mot sminkningen, men en ung flicka, som inte är sminkad, måste uppgifva hvarje tanke på att bli ansedd för att höra till folk af god ton i Argentina. Så stor är skillnaden mellan gamla och nya världen, denna nya värld, som verkligen riktigt tar ens hjärta med storm, när man fått undersöka den litet närmare. Visserligen slår den många af ens skyhöga illusioner till jorden, men när allt kommer omkring, äro illusioner kanske endast till för att undergå denna sista och slutliga process. Emellertid var det sminkningen, som lagt beslag på vårt intresse — det är en så viktig sak.

Till mitt eget och — jag hoppas det — andras nöje må det vara mig tillåtet att öfversätta följande små annonser, som dag-

* Främling.

ligen fröjda mig i det spännande nyhetsbladet La Capital:

»COLORES NATURALES (Naturliga färger).

Señoror och señoritor, vill ni bli vackra och få en hy, som påminner om rosen? Begagna då det s. k. Hålsosminket af doktor Orman, hvilket är en alldeles oskadlig målning och liknar den naturliga hudfärgen på ett hår.»

»ÅRADE DAMER! Hur löjligt är det icke att se en señora eller señorita, som nyttjar farligt smink. Om hela er sträfvän går ut på att ha en vacker klädning och en vacker hatt, är det väl intet skäl att försumma hyn, hvilket är något, som framför allt drar blicken till sig. Ingen sparsamhet borde komma i fråga, då det gäller ansiktets fullkomnande. Vill ni kunna berömma er af att vara målade i varaktiga, vackert karminskiftande färger, så vänd er till perukmakar Filipini o. s. v.»

Låter det icke lofvande? Inte behöfver man vara blek eller se lidande ut i Rosario. Hålsans rosor kosta bara några pesos hos perukmakaren, såvida man inte föredrager ett ännu ofelbarare sätt att bli oemotståndlig.

I en salong hos en af landets egna d. v. s. infödde sutto för icke länge sedan ett halft dussin strålände rosarinor och en ful, osminkad gring och pratade om damvärldens A och O, det allena saliggörande modet. Gringans närvaro var nog en liten hämsko, ty hon såg icke ut att vara en fullständig idiot, fast hon kom från gamla världen och inte ens förstod sig på någonting så enkelt som att måla sig med rött och hvitt. Man fick taga sig i akt att komma med något, som kunde få henne att skratta åt en — hon begärde nog inte bättre, odjuret — men samtalet hade det oakadt fått ett visst uppsving. Hvilken kvinna skulle inte bli vältalig, när det gäller de kära klädningstrasorna och något ännu viktigare — sminkningen?

»Jag är trött på att måla mig hvarenda dag,» sade en ung, blomstrande senora. »Jag skulle vilja resa till Paris och bli emaljerad för fem år som vår kära Orfilia Hernandez.»

Emaljerad, ja. Det vore nog bekvämt. På så sätt slapp man själf allt besvär, men kunde man verkligen vara säker på att det skulle räcka i fem år?

»Det har varat i två år nu,» sade den unga senora, som gifvit uppslaget till detta samtalsämne, »och Orfilia är lika slät och fin i hyn som första dagen.»

Den främmande satt häpen. Det var en skandinav, en svenska, med konstiga idéer och en ännu konstigare vana att alldeles omsvepslöst uttrycka dem: »Men,» sade hon, »men — jag förstår inte — hur bär den arma människan sig åt för att tvätta sig?»

Ingen svarade. Man ryckte blott en smula medlidsamt på axlarna. Tvätta sig ... Komma med så gamla förlegade begrepp ... Det märktes, att hon var från Europa. Inte tvättade verkligt modernt och framåtskridande folk sig i Rosario.

Att byta om toalett minst en gång om dagen, det var en annan sak, det gjorde man naturligtvis. Det vill säga — inte klädde man sig hemma inte, men när man åkte ut, var man i silke från topp till tå, och man kunde inte låta bli att kasta en gäckande blick på gringan. Den stackaren bar ylle, det gjorde hon, och det var icke utan afsikt. Hon kunde vara dum i många andra fall, i alla andra fall, gärna för mig, men detta var en snillrik tanke — att låta sidenklädningarna hänga sedesamt kvar på sin spik, då det var fråga om att gå på visit i staden Rosario.

(Forts.)

HYLIN & CO

FABRIKSAKTIEBOLAG

KONGL. HOFLEVERANTÖR

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HELIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med

GULDMEALJ

Försäljes i våra butiker

8 Regeringsgatan - Vesterlånggatan 16

A. T. 64 69.

A. T. 24 97.

samt hos alla finare Parfymhandlande i riket.

MINNE OCH LÅNGTAN, dikter af E. N. Söderberg, tillhörde den senast förfutna julens poetiska skörd. Den lilla diktsamlingen gömmer emellertid så mycken sund och märgfull kärna, att den väl förtjänar att särskildt framhållas nu, sedan efter det bubblande litterära årsflödet tillräckligt lugn uppstått, att den gedigna bottenatsen må kunna afsätta sig från ytans skum. Författaren är redan känd och afhållen af Iduns publik för sin skära diktkonst, och flere af den föreliggande samlingens fagrade dikter ha först meddelats i denna tidnings spalter. De äro dock alla af den art, att man gärna läser dem på nytt och i samlad flock införlifvar dem med sina »bästa vänner» på bokhyllan. Deras sjäfullhet, renhet och formfagerhet göra dem väl förtjänta däraf.

Ett författarnamn med god klang hos Iduns läsekrets är likaså Laura Fritinghoffs, som vi finna tecknad å en af julens frestigaste böcker: »I fjälluft, en tidsbild från seklets midt». Med en omedelbarhet, som ovillkorligen rycker en med och vittnar om, att författarinnan här rör sig på riktigt hemvant om-

Soulard-Siden

85 öre till kr. 3:85 pr meter

i nyaste mönster och färger

äfvensom svart, hvitt och kulört Henneberg-Siden från 65 öre till kr. 16:45 pr meter — slät, randig, rutig, fasonerad, damast m. m. (cirka 240 olika kvalitéer och 2,000 olika färger, mönster m. m.).

Siden-Damast fr. 90 öre-16,45 Bal-Siden fr. 65 öre-16,45 Siden-Bastkläd. pr robe kr.12,30-58,80 Siden-Granadin » 90 öre- 8,65 Siden-Foulard, tryckt, » 85 öre- 3,85 Siden-Bengalin » kr. 1,75- 8,35

pr mtr. Siden-Armures, Monopoles, Cristalliques, Moire antique, Duchesse, Princesse, Moscovite, Marcellines, siden till täcken och flaggor m. m. porto- och tullfritt till hemmet. Profver och katalog omgående. — Dubbelt porto till Schweiz.

G. Hennebergs Siden-Fabrik, Zürich. (K. & K. Hofleverantör.)

Professor G. Cederschiöld

behandlar med egen massagemetod: nerv- och kvinnosjukdomar, mag- och tarmsjukdomar, näs- och svalgkatarr m. m.

Engelbrektsgratan 5. Träffas hvardagar 2-4. — Tel. Östern. 28 26.

Tandläkare TOM von HALL.

— 15 Stureplan 15. — Hvard. 10-2, 5-6. Helgd. 10-12. Allm. Telefon 58 48.

Tandläkare

John V. Lindh-Hygrell, 11 Birgerjarlsgatan 11.

Rådfrågningsstid 1-2. — Allm. tel. 130 57.

Tandläkare Sjöquist

Drottninggatan 68, Stockholm.

TANDLÄKAREN

Arthur Wijkander, Skeppareg. 4, n. b., 2:a huset fr Strandv.

Rådfrågningsstid 11-2. Allm. tel. 157 97.

Dr Pontins Sjukhem

för kvinnliga patienter. (Mag- och Tarmsjukdomar.) Stora Badstugatan 6, Stockholm. Riks 53 17.

Mottagningsstid kl. 12-1. (G. 92917)

FÖR FAMILJEDÖTTORAR meddelas i privat bildad hem undervisning i klädsmånad. Eleverna sy endast eget arbete. Riddareg. 60 I.

(47) Fru V. Hallman,

Damhårarbeten.

Peruker, Benor, Flåtor, Lånkar m. m. i tusental hos Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58.

KNEIPP BADEN BORG, NORRKÖPING.

Vinterkurerna (10 okt.-15 maj) mycket verksamma

När det blir kyligt

smakar en god kopp kaffe bättre än eljest, synnerligast om Edert kaffe är blandadt med Stockholms Kaffe-Aktiebolags berömda Intubikaffe, som af de mest framstående professorer och läkare erkännes att som tillsats göra kaffet hälsosamt, billigt, drygt och välsmakande, och skyddar man sig äfven därigenom mot kaffe-förgiftning, som uppstår vid bruk af kaffe enbart. Detta Intubikaffe säljes i hvarje välordnad speceri- och diverserhandel i paketer å 25 och å 10 öre, men bör man akta sig för alla värdelösa efterapningar, som gå under namn af äkta, prima eller andra benämningar, hvarför man bör efterse, att å hvarje paket är tryckt firmans namn, Stockholms Kaffe-Aktiebolag, samt dess fabriksmärke med ordet »Patent», ty endast dessa äro verkligt äkta och garanterade att innehålla den hälsosammaste och bästa kaffetillsättning.

GOTEBORGS

Enda i landet Efter Engelsk metod

Guldmedalj 1891 * 1896 * 1897

Banyuls Trilles.

Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.

Pris pr butelj kr. 3,50 hos Högstedt & Co, Stockholm, 39 Regeringsgatan

Ö Fru A telier för Damtoiletter

Stockholm, 19 Tunnelgatan rekommenderas i benägen åtanke. Välkänt elegant snitt till moderata priser. Särskild afdelning för beställningar från landsorten, som utföras omsorgsfullt utan profning då ett välsittande lif insändes jämte längdmått på kjolens bak-, sid- och framvåd, och då för ändamålet särskildt konstruerade mekaniska byster inköpts, kan hvarje figur påräkna ett välsittande arbete. Finaste rekommendationer öfver hela landet. Förfrågningar besvaras omgående. Telegrafadress ÖRNS, Stockholm. A. (S. T. 58410)

TVÄNNE LÄRARINNEELEVOR antagas till inst. vårtermin i Kindergarten, Kommandörsgatan 25, Stockholm. Ansökningar ställas till föreståndarinnan. (42)

O. A. Nilssons Advokatbyrå. Innehafvare: O. A. Nilsson, Arthur Rockström, Hofrätts e. o. notariar. 38 Stora Nygatan 38. Allm. Tel. 2157. Rikstel. 2408. Kontorstid 9 f. m.—4 e. m. Arsackord på förmånliga vilkor. Engelska och tyska talas. (S. T. A. 64263)

TILL KONFIRMATION OCH MUSIK-UNDERVISNING mottagas flickor före 20 jan. 1900. Adr. S. J. o. D. Fryksenius, Magneskog. (995)

Bröstkaramellen. Hosta TONE. rekommenderas. Ende tillverkare C. A. JANSSON, Ragvaldstrappor. A. Tel. 3718. Försäljningsbodar: Höbergsgatan 27, Malmfortgsgatan 6. A. T. 1520. A. T. 11241.

Eftermiddagslektioner, 2 gånger i veckan, i slöjd och många slags handarbeten, för skolor och äldre, gifvas af undertecknad. Anmäl. fr. o. m. 10 jan. hvarje dag kl. 11-12 f. m. HILDA TROILL, Uplandsgatan 24, 2 tr. Tel. Vasa 668.

F. d. Fru Bloms Inack.-Byrå,

Drottningg. 38. Kl. 11-3. Förmedlar inackorderingar i familj m. g. ref. såväl i staden, som på landet. Uthyr möbl. samt omöbl. rum, våningar och affärslokaler. Anskaffar platser för bildade fruntimmer alla brancher. Uträttar kommissioner. Anvisningar å inackord-ställen gratis. Lämnar underrättelser om privata lektioner.

Pärmar

till IDUN 1899 finnas nu att tillgå. Pris 2 kronor. Iduns Expedition.

NISSENS världsbekämda Bröstkarameller. Inr. varum. Försäljes hos alla välsorterade Specierhandlande samt i parti hos A.-B. Nissens Manufacturing, STOCKHOLM.

råde, upprullar hon den ena lifliga taflan efter den andra från det norrländska prästhuset med de fyra lefnadsfriska unga döttrarna, och det är en hurtighet och fart öfver hela boken, som verkar högst upplifvande. Vi rekommendera den på det varmaste som en ypperlig familjeläsning och gratulera författarinnan till det duktiga arbetet, som betecknar ett afgjordt steg framåt i hennes diktkonst.

KUNGL. TEATERN har gjort ett erkännansvärdt grepp genom att under den gångna helgen återupptaga Humperdincks sago-opera »Hans och Greta», dels som aftonföreställning, dels ock som middags- och barnföreställning. I titelrollen uppträdde frökarna *Lindegren* och *Thulin*. Den förra, välkänd från föregående uppföranden af operan, har ytterligare fullkomnat sin framställning af den hurtige pojken Hans, så att den nu blifvit en af hennes allra bästa prestationer, väl värd det bifall hon rönte. Att Gretas roll genom fröken *Thulins* öfvertagande af densamma kommit i goda händer behöfva vi endast konstatera. Hr *Lundqvist* är fort-

farande samme gemytliga och treflige kvastbindare som förr. Däremot tyckes ej fröken *Hulting* riktigt hemmastadd i kvastbindarmors roll. Fru *Strandberg* är en häxa så afskräckande som möjligt.

Egendomligt förefaller det emellertid att, medan en i musikaliskt hänseende så förträfflig opera som den nyssnämnda, åtminstone vid en aftonföreställning, endast förmår locka en fåtalig publik, en sådan banal opera som »Leonora» åter och åter samlar fullt eller åtminstone godt hus. Så var åtminstone fallet i lördags. Naturligtvis bidrager här till, att flere af våra förnämsta sångartister uppträda i densamma. Hr *Ödmann* och *Forssell* voro båda vid briljant röstdisposition och skördade det lifvige bifall som *Fernando* och *Alfonso*. Och om man bortser från en viss svaghet i höjden gjorde sig äfven fru *Jungstedt* (såsom f. d. fru *Linden* numera kallar sig) väl förtjänt af det bifall, som kom henne till del. Hr *Sellergrens* prior är af gammalt välkänd, och de öfriga fyllde godt sina platser.

— En vida bättre repris var *Verdis* opera »Aida», som i måndags gafs för första gången å den nya Kungl. teatern. Iscensättningen af denna opera är som bekant synnerligen praktfull och verkade på den nya scenen ännu präktigare, särskildt tredje akten, som i färgrikedom, glans och ståtlig musik väl torde få räknas till det imposantaste vår Kungl. teater har att uppvisa. Utförandet var ock, om man frånräknar ett par missöden i första akten, synnerligen förträffligt och hr *Stenhammars* debut som dirigent kan med rätta anses hafva slagit väl ut. Fru *Östberg*, i vokalt hänseende oförliknelig

som *Aida*, hade vid sin sida fru *Jungstedt* (*Amneris*), hr *Elmblad* (*kungen*), *Lundqvist* (*Amonasro*), *Sellergren* (*öfversteprästen*) och *Bratbost* (*Radamés*), hvilka alla förtjäna erkännande. Föreställningen bevistades af en nästan fulltalig publik, bland hvilka märktes konungen, kronprinsen och kronprinsessan med deras båda äldsta söner, prins *Carl* och prinsessan *Ingeborg* samt prins *Eugen* med uppvaktningar.

VASATEATERN har inledt det nya seklet med en sekelrevy, kallad »Gångångare», hvori Stockholms statyer, varietésångerskor, automatrestauranten, nya riksdagshuset och åtskilliga andra föremål uppenbara sig i brokig omväxling. Den anonyme författaren har tydligen påverkats af en af våra flitigaste och populäraste revyskribenter, hvars verkligt lustiga och fyndiga nyårspjäs »Den stora strejken» för ett år sedan lockade halva Stockholm upp till Södra teatern.

Dennes förmåga att skiifva uddiga kupletter saknar han emellertid, hvaremot han skattar alldeles för mycket åt sin förebilds svaghet för ordvitzen.

En rölig vitz kan ju senteras med nöje af alla, men beträffande de undermåliga ordlekarna, vore det förvisso bättre, att de finge en kvarnsten om halsen och blefve förpassade i hafvets djup.

Dylika språkliga fadäser kunna möjligen vara tillåtna inför en krets af andesvaga åhörare, men att gång efter annan servera dem åt en publik med normalt konstruerade hjärnor, är helt enkelt ofint.

”Sekelminne.”

MINIATYRUPPLAGA af svenska almanackan,

emalj och silver, 6 kr., förgylt 7 kr. Ett solidt och värdefullt minne från det nya seklets början hos Hofjuvelerare K. ANDERSON, i Jakobstorg, Sthlm.

Lacave & Co
rekommenderar sina
Spanska Viner
Kommissionärlager af
Champagne, Bordeaux
Bourgogne & Rhenska

**Prima torr Björk-, Al-
o. Barrved samt An-
thracit, Kol o. Kokes**
hos
J. O. OLAUSSON,
ROSLAGSGATAN,
midt för Tegnérgatan.
Allm. Tel. 62 79.

Blommor fr. Rivieran
erhållas i en liten trä-ask fullst. frankerad mot insändande af kr. 1:20 i svenska frimärken till Ankefru Lindholm, Corso Mentana 29, Genua.

DAMERNAS JULARBETEN.

MÖNSTER
FÖR
GOBELNSÖMNAD
OCH
KONSTVÄFNAD
AF OLGA HANBERG
FINNES I ALLA BOKLÄDOR
— PRIS KR. 250 —

DAMER, HVILKA KLÄDA SIG EFTER

NYASTE MODET,

böra icke underlåta att begära våra proffer.

Specialitet: Nyaste sidentyger för brud-, sälls- och promenadoletter.

De utvalda sidentygerna sändas till Sverige endast direkt till privatpersoner tull- och fraktfritt till hemmet.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz.)
Sidentygs-Export. (D)

Richard Anderssons Musikskola

Vårterminen börjar den 7 jan. 1900. Anmälningsdag fredagen den 5 jan. kl. 12—2 e. m. Ordinarie mottagningsdagar från och med den 7 jan. onsdagar och lördagar kl. 1/22—1/23 e. m. Brunngatan 28, 2 tr., Stockholm.
Filialer finnas å Söder och Östermalm.
På återigen förekommen anledning meddelas att filialen å Söder står under Fru Engdahls ledning, och befinner sig i nr 40 Högbergsgatan. Den har ingen som helst gemenskap med Fröken Fyrwalds musikskola. (G. 93392)

Kontant 540,000 Kronor

fördelade i 8,223 vinster på
50,000, 10,000, 5,000, 1,000, 500, 100,
50 och 20 Kronor.

utlottas den 1 Maj 1900. Pris för lottsedel 10 kr., till landsorten mot insänd likvid vid hvarje rekvisition åtföljd af 40 öre (till rek. porto och dragningslista). Hela behållningen tillfaller Nordiska Museets Byggnadsfond.

Nordiska Museets Lotteri,

Fredsgatan 32, Stockholm. (G. 94284)

Med anledning af »Clematis» värdefulla uppsats i Idun för d. 10 febr. »Om farorna vid barns uppfödande med komjölk», få vi härmed som fullt jämförlig med alla förekommande utländska apparater framhålla:

BABY

SVENSK DIFLASKAPPARAT
Rekommenderad af professor *Medin*. Apparaten kostar komplett med 8 flaskor och kokkärl kr 6:— Dito utan kokkärl : 3: 50
Med hvarje apparat följer »Kortfattade regler för späda barns uppfödande med komjölk» af professor *O. Medin*. Apparaten, som redan vunnit särdeles stor spridning äfven i grannländerna, är, utom af professor *Medin* och dr *Carl Flensburg* i Idun för den 2 mars 1892, förordad af e. o. professor *W. Pipping* i Helsingfors och dr *Chr. Döderlein* i Kristiania m. fl.
Säljes i parti hos *G. Abramson & Co.*, Stockholm och i minut hos *hrr Alb. Stille*, *Ch. O. Werner*, *Josephsson & Agren*, *Sandgrens* bosättningsmagasin, *Kuntze & Co.*, *Numa Peterson*, *Akerholmska* bosättningsmagasinet samt alla apotek i Stockholm. I Göteborg i *Ch. O. Werners* filial. Dessutom å de fiesta apotek i riket.

Engelska Skrädderi-Etablissemantets Damafdelning,

4 Malmstorgsgatan 4,

emottager beställningar å PROMENAD-, RID- och SPORTDRÄKTER, ULSTRAR, PALETOTS. OBS! Äfven förfärdigas Klädesklädningar med applikationer. (S. T. A. 68224)

Ett lyckligt års- och sekelskifte tillönskas ärade kunder och vänner!

Vördsammast
S. Gumæli Annonbyrå,
S. Gumælius.

Skandinaviska Orgelfabriken

rekommenderar sin tillverkning af **Pianos** samt **Orgelharmonier** för Kyrkor, Skolor och Hemmet, af in- och utlandets förnämsta kännare vitsordade såsom de bästa. Prisbelönta på flera utställningar. Säljas äfven på afbetalning. Begär prisurant. **Mästersamuelsgatan 32, Stockholm.**

Köp alltid radiatorsmör!

Lacave & Co Äkta Spanska Viner

För modersögat

måste det vara kärt att genom denna annons förnimma, att det för hvarje moder med uppväxande barn omkring sig finnes en sådan oombärlig hjälpreda som *Barngarderoben*, illustrerad månadsblad för barnklädernas förfärdigande och barnens sysselsättande — den enda tidning i sitt slag i Skandinavien. Hvarje nummer innehåller inemot ett hundratal illustrationer och åtföljes af en stor dubbelsidig mönsterbilaga, efter hvilken mödrarna själva kunna tillskära sina smås utstyrel från topp till tå. Dessutom en särskild afdelning med handarbeten och roande sysselsättningar för barn. Barngarderoben utgifves från Stockholm af Iduns utgivare, Frithiof Hellberg, och kostar för helt år endast 3 kr. Försumma ej att till nyåret pröfva denna sannskyldiga skatt

För modershjärtat

Östermalms Mek. Gymnastiska Institut

4 Sturegatan 4.

Öppet för damer kl. 11—1.

Mekanisk-gymnastisk behandling verkar särdeles fördelaktigt mot blodbrist, neurastheni, hufvudvärk, hjärtsjukdom, förstoppning m. m. Förståndare *Dr A. Levertin*.

Via postlinjen SASSNITZ—TRELLEBORG

förmedlar den snabbaste förbindelsen till kontinenten medelst de stora, elegant och bekvämt inredda *hjulångarna Svea* och *Germania* samt propellerångarna *Ruz* och *Imperator*. OBS! Endast en tillbehör! Vidare genom von Essen & Frick, Malmö, Kontinentkontoret, Trelleborg, och *Stockholms Resebureau*, Stockholm, genom hvilken senare biljetter till resor öfver hela världen tillhandahållas. Svenska rundresobiljetter utlämnas genast utan tillägg af provision.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o

Stenkol, Cokes, 1:a maskinkrossad Anthracit,

bästa bränsle för illuminationskaminer och värmenecessärer.

Carré-Briketter

för kokspisar, kachelugnar, stryknugnar m. m.

Allm. tel. 22 88. Kontor: 22 Skeppsbron 22. Rikstelefon 427.
Allm. tel. 60 19. Försäljning: 5 Strandvägen 5. Rikstelefon 22 20.
Allm. tel. 61 98. Filial: 1 Parmmätaregatan 1. Rikstelefon 20 12.

Olaus Olssons Kolimport-A.-B.
Stockholm.
1:ma ANTHRACIT.
Hushållskol. Cokes. Marie-Briketter

1900-talets

Billigast, bäst, elegantast, modernast

af alla Skandinavien modetidningar är och förblir Iduns Modetidning, som under år 1900 utkommer i tvänne upplagor, båda med två stora 8-sidiga nummer i månaden och hvardera innehållande 70—80 charmanta illustrationer samt åtföljdt af en stor dubbelsidig mönsterbilaga af ovanligt rikhaltigt innehåll. Den dyrare upplagan, kallad *planschupplagan*, har därjämte med sitt första nummer i hvarje månad en fin-fin kolorerad *modeplansch* med moderna hårfrisyrer på baksidan samt med sitt andra nummer i hvarje månad en *uteslutande för denna planschupplaga framställd handarbetstidning* med vackra och moderna svenska mönster för handarbeten, läderplastik, glöddritning m. m. Prenumerationspriset för helår af planschupplagan är som hittills endast 5 kronor, af den andra upplagan (utan planscher och handarbetstidning) endast 3 kronor.

IDUN S MODETIDNING

För småttingarne!!

Ung lärarinna, som med högsta betyg genomgått lärarinnekursen i härvarande Kindergarten, önskar att under f. m. sysselsätta några småttingar i deras hem. Närmare meddelas af förest. för Kindergarten, Kommandögatan 25 II, 12 f. m. efter den 8 jan. (G. 94257)

FRANSKA TALÖFNINGAR

och grammatik för moderat pris af skicklig lärarinna. Upplysningar på Tjåders byrå, Malmörsgatan 5, samt tidningskontoret Observatoriegatan 8. (26)

PIANOLEKTIONER ger van lärarinna, mångårig elev af prof Kullak, Berlin, och Richard Anderson. Lägt pris. Nybrog. 40, h. uppg., 4 tr. Kl 1/2—1/3. (29)

LEDIGA PLATSER

EN UNDERVISNINGSVAN, särskildt i språk och musik, skicklig lärarinna önskas på nyåret, att undervisa en 15 års flicka. Svar till »C. K.», Varekil. (13)

ANSPRÅKSLÖS,

barnkär lärarinna för 2 flickor, 6, 8 år, önskas nu genast i enkel familj på landet nära stad i öfre Norrland. Musikalisk bildning samt kunnskap i vanliga handarbeten önskas. Tillfälle till ranskrifning extra finnes, om så önskas. Läkare, präst och öfriga betyg och rekommendationer sändas jämte fotografi och uppgift om löneanspråk under adress: »B. 1900», Gammelstad. (16)

Uti ett ungarlshem i Norrland

önskas en glad och treflig, huslig, musikalisk, bildad, medelålders flicka, för att vara behjälplig vid de i ett enkelt hushåll förekommande göromälen, äfvensom att bidraga till nöje och trefnad i hemmet. Svar, helst med fotografi till »Huslig trefnad», insändes till Iduns expedition före den 1 februari. (16)

EN SNÄLL, anspråkslös flicka, van att undervisa, får plats nu genast på landet att läsa med 2:ne gossar om 8 o. 9 år. Svar med lönepretentioner, betyg och fotografi, torde sändas snarast möjligt till Fru G. Netzler, Delsbo. (20)

EN BARNFRÖKEN,

frisk, stadgad och med god lyone, som under moders ledning vill åtaga sig vården om ett, en månad gammalt barn, erhåller genast plats i godt hem. Svar jämte fotografi till »A. H.», Örebro poste restante. (21)

ITREFLIGT HEM invld järnvägsstation får en bildad flicka plats som sällskap och hjälp åt frun. Norra Inackorderingsbyrån Mästarsamuelsg. 62, Sthlm. (23)

LÄRARINNA,

enkel och anspråkslös, skicklig att undervisa i svenska ämnen, språk och musik, erhåller genast plats i Helsingland, om betyg, fotografi och uppgift om löneanspråk insändas till »Quidam», Iduns expedition. (27)

EN FRANSYSK BONNE

får bra plats genom f. d. Fru Bloms Inackorderingsbyrå, Drottninggatan 38, 1 tr. kl. 11—3. (S. T. A. 68108)

EN STADGAD och allvarlig bättre flicka erhåller god plats nu genast. Sökanden bör framför allt vara barnkär och hafva godt sätt att tillse och värda små barn; vana vid sömnad och handarbete fordras. Svar sändes under adr. »C—n», Eskilstuna, poste restante. (G. 93849)

EN BÄTTRE, MEDELÅLDERS FLICKA,

med någon vana att montera hattar samt expediera, erhåller strax plats i Manufaktur och Modeaffär. Svar märkt »Tour», poste restante Höör. (G. A. M. 55413)

EN ANSPRÅKSLÖS, bildad flicka, 25—30 år gammal, kunnig i matlagning, sömnad m. m. samt barnkär, får plats nu genast hos ung tjänstemannafamilj att gå frun till handa. Egenhändiga svar med betyg och rekommendationer samt fotografi och löneanspråk till Fru M. Alinder; adr. Pitå. (G. 93874)

TILL HERRGÅRD i Småland önskas till värflyttningen en i alla landtgoromål väl kunnig hushållerska med de bästa muntliga och skriftliga rekommendationer. Svar adresseras till »Fru M.», Portvakten Carlplan 8, Stockholm. (G. 94)

EN STADGAD och allvarlig, bättre flicka erhåller god plats nu genast. Sökanden bör framför allt vara barnkär och hafva godt sätt att tillse och värda små barn; vana vid sömnad och handarbete fordras. Svar sändes under adress »C—n», Eskilstuna, poste restante. (G. 93925)

FÖR LÄRARINNOR

och kunniga hushållsbiträden finnes ett större antal goda platser i lifliga trakter å större gods, prostgårdar, stationer, i städer m. m. att skyndsamt söka å Nya inackorderingsbyrån Brunkebergsgatan 3 B. Etablerad 1887. (29)

Hushållerska.

På en större egendom i mellersta Sverige är med anledning af sjukdomsfall hushållerskeplatsen ledig att genast eller senast 1 maj tillträdas. Därtill önskas en hederlig och i allt till ett landhushåll hörande fullt hemmastadd person, hvar till särskildt räknas skicklighet i finaste matlagning och inläggningar. Ansökningar åtföljda af betygsafskrifter och tillförlitliga rekommendationsbänvisningar insändas till »P. A. E. 4681», adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. (G. 94361)

HUSHÅLLS- eller Föreständarinneplats! En snäll och anspråkslös flicka af landbrukarefamilj, eller medelålders änka, erhåller plats att förestå landhushåll hos ungherre på landet. Sökande bör vara kunnig i väfning, tillika allt hvad i ett väl ordnat landhushåll förekommer. Svar till »Föreständarinneplats» med fotografi till Länstidningens Expedition, Nyköping. (G. 10067)

PLATS för undervisningsvan, anspråkslös lärarinna att undervisa 3 omkring 11-åriga barn, ett lexlag. Icke musikl. Villkor uppges till »X. X.», adress Iduns exp. (15)

ATT FÖR ENSAM UNGHERRE på landet förestå hushåll och förbättre, cirka 30-årig flicka plats. Den sökande måste vara fullt förtrogen med alla i ett landhushåll förekommande sysslor. Svar med fotografi jämte rekommendationer märkt »80 År», till »Svenska Telegrambyråns Annonsafdeln., Stockholm. (S. T. A. 68213)

SOM SÄLLSKAP

och hjälp för sjuklig person på landet, där förströelser ej erbjudas, önskas yngre, bildad fruntimmer ej under 25 år. Bör äga jämnt lyone och behagligt väsen samt kunna spela väl piano, da fordringarna därå äro mycket stora. Anskrift af betyg jämte fotografi sändas till »X.». Arila poste restante. (15)

LÄRARINNA,

helst seminariegenomgången, sökes för två flickor om 9 och 11 år till värtermomens början af svensk familj i utlandet. Svar till »Treflig familjemedlem», Iduns exp.

EPIDEMISJUKSKÖTERSKE-befattningen vid Näs' distrikt, Värmlands län, är till ansökning ledig att tillträdas med ingången af år 1900.

Uti den för befattningen af landstinget antagna instruktion är föreskrifvet att sökande skall hafva fyllt 22 år, vara frisk och stark samt hafva minst 6 månader tjänstgjort å större sjukhus och minst 1 månad å större epidemisjukhus. Sköterska antages för en tid af 3 år med 3 månaders ömsesidig uppsägning, och skall hennes station vara Sefle köping. Ansökningar, åtföljda af nödiga styrkehandlingar, insändas med allmänna posten före den 15 januari 1900 till prov.-läkaren E. E. Holmberg, Sefle. Sefle i december 1899. (G. 93645) SJUKVÅRDSNÄMNDEN.

BARNFRÖKEN,

anspråkslös och barnkär, får plats för att sköta 4 barn från 1—7 år, om betyg och fotografi samt uppgift på anspråk insändas före den 15 januari till Fru S. Jägerskiöld, Upsala. (1)

ETT ÄLDRE, anspråkslöst, bättre fruntimmer, helst prästdotter, önskas på nyåret att under husmoderns frånvaro förestå ett litet hushåll på landet. Svar till »Prästgård», Upsala p. r. (2)

I UNDERTECKNADS FAMILJ önskas från 15 januari 1900 lärarinna att i vanliga skolämnen och musik undervisa en flicka om sju och en gosse om nio år. Ansökan sändes snarast under adress Loos, Helsingland, till O. Nordlander, Kyrkoherde. (7)

PLATSSÖKANDE

ENERGISK LÄRARINNA önskar plats, undervisningsvan i alla ämnen, språk, musik, handarb. Glad, godt sätt. Svar »Baravän», Gumælii Annonsbyrå. (G. 9)

ETT MEDELÅLDERS, bildad och berest fruntimmer (äfven hemmastadd i sjukvård) önskar plats som lektoris och handskreterare. Föreslagnadt svar märkt »O W.» inlämnas å Iduns exp. (30)

EN BÄTTRE FLICKA önskar snarast plats, van vid hushåll-g., handarb. m. m. samt villig biträda med skrifgöromål. Svar till »W.», Taxinge-Näsby. (31)

EN UNG, bättre flicka, som genomgått 8-klässigt läroverk i Stockholm och kompletterat i 4 åmnen till studenten, önskar plats som lektoris i en bättre familj i Stockholm. Finnes barn är hon villig att hjälpa dem med läxor eller också deltaga i skrifgöromål. På lön fastes mindre afseende. Svar till »Lekttris», p. r., Sköfde. (32)

EN UNG, bättre flicka, önskar plats, helst på landet, att gå frun till handa och äfven som sällskap. Svar märkt »S. E. 1900», S. Gumælii Annonsbyrå. (G. 35)

PLIKTTROGEN, praktisk, gladlynt, arbetsam, bildad flicka, kunnig i matl., bak, syltn., söma., söker plats. Svar »Enkel, tilltagens», Gumælii Annonsb. (G. 8)

BILDAD FLICKA, 20 år, från godt hem önskar plats som lärarinna för mindre barn, eller som sällskap och hjälp. Undervisningsvan, kunnig i handarbeten. God hälsa, glad lyone, goda rek. Svar till »P.», Kinna. (14)

LÄRARINNA, anspråkslös, barnkär, kunnig, önskar plats. Undervisar i svenska ämnen, språk, musik, handarbeten m. m. Svar »Flit», Iduns exp. f. v. b. (24)

BILDAD, arbetsam, ordentlig flicka söker plats. Väl kunnig i matlagning, bakning, sömnad, handarbeten. Svar »Viligt hjälprede», Iduns exp. f. v. b. (25)

HUSMÖDRAR.

EN UNG, bättre flicka önskar komma i en enkel, bildad familj, helst på landet, för att undervisa större flickor i handarbete. Den sökande har genomgått Handarb. Väner. Vore tacksam om svar sändes snarast möjligt till »Fritt vivre», Iduns exp. (22)

MOT FRITT VIVRE, eller att betala något, önskar en ung flicka plats i bildad familj, för att lära allt hvad till ett hushåll hör. Är villig deltaga i alla förekommande göromål. Svar till »Anna», Eksjö p. r. (18)

KVINNLIG SJUKGYMNAST

med goda rekom. önskar plats i familj på landet. Svar »Massage», Iduns exp. (19)

PLATS önskas som husföreständarinna, kontorsbiträde eller sällskap och hjälp åt äldre fruntimmer eller i finare familj. Är kunnig i matl., bak, bokhålleri., språk, musik och finare handarbeten. Alder 33 år. Svar fotast möjlig till »Påltilig», Refvesjö & Svenljunga.

UNG FLICKA önskar plats i god fam. för att biträda med skrim. och hush. eller att underv. något försigg. i vanl. skolämnen, musik och handarb. Svar till »Vera», Linköping p. r. (41)

PLATS önskas på nyåret af bildad flicka som hjälp och sällskap uti god familj. Svar till »Im», Söderhamn. (36)

HERRAR AFFÄRSMÄN.

FLICKA med mångårig affärsvana önskar plats nu genast på kontor eller som kassörsk. Har äfven innehaft plats vid postverket. Innehar plats men önskar ombytte. Vackra betyg kunna företes. Obs! Små pretentioner. Svar motes tacksamt märkt »H. S.», adr. Weinstock, Sala. (34)

PLATS

som värddinna eller hjälp och sällskap i äldre familj sökes af därtill bättre, kompetenta fruntimmer. Goda rekommendationer och referenser finnas. Svar till »F.», Norra Strömsgatan 15, Norrköping. (1040)

INACKORDERING I PRÄSTGÅRD inom norra Tjust kan nu genast erhållas af tvänne flickor. Tillfälle gifves att deltaga i årets nattvårdsläs., hvarjämte undervisa. Meddelas i vanliga skolämnen, sång och pianospel. Svar till »Prästgård», Sv. Telegramb. Annonsafdeln., Sthlm. (S. T. A. 68142)

EN UNG FRU

af god familj önskar sig inackordering på en större landegendom, helst i närheten af Stockholm, för att lära sig landhushåll. Svar med prisuppgift till »F. R. 1900» å Nord. Annonsbyrå, Göteborg.

SMÅ FLICKOR, ej under 2 år, af bättre föräldrar, men i saknad af föräldravård, erhålla god inackordering på landet. Moderligt omsorg utlofvad. Svar märkt »A. K.», Katrineholm p. r. (33)

INACKORDERING PÅ LANDET. eller och i mindre stad önskas för en klen 11-årig flicka i en god familj med icke för många barn. Önskligt vore om i familjen finnes en jämnårig flicka, med hvilken hon i mån af krafter kunde deltaga i undervisningen. Svar härför närmare uppgörelse torde märkt »E. A. W.», p. r. adresseras till Victoriatagans filialpostkontor, Göteborg. (40)

INACKORDERING

för 2:ne unga flickor som vilja dela stort, trefligt rum åt solsidan, erhålles hos Majorskan Mattson, 11 Grefmagningshus (46)

INACKORDERING i respektabelt och angenämt hem i Stockholm önskas under 4 å 5 mån. från medio af januari af en ung flicka af god familj, som önskar begagna sig af undervisning i musik och handarbete. Svar med prisuppgift och öfriga meddelanden till »Hildur», p. r. Tumba, väntas snarast.

FÖR EN FLICKA,

21 år gammal, som är i behof af luftombyte, önskas inackordering i godt hem på landet. Bostaden bör helst vara högt belägen och omgifven af skog. Svar med uppgift om pris, läge och öfriga förhållanden samt referenser torde sändas till »Bättre familj», adress Svenska Telegrambyråns Annonsafdeln., Göteborg. (S. T. A. 09236)

INACKORDERING. Tvänne flickor kunna få god inack. i bättre familj, boende mycket centralt på nedre Normalm. Stort hemtr. rum åt gatan och solsidan. Tillfälle att tala engelska och tyska. Pris 75 kr. för deladt rum. Adr. »Central», Iduns exp. (43)

Kungl. Hofleverantör Winborgs Åttika FABRIK Söner Cacao.

res 8-10 skifvor: i litet vatten upplöst gelatin, och innan det börjar stelna...

BARNÄNGENS antiseptiska Vademecum. Nutidens yppersta toalettmedel.

Det af Zacharias Topelius så omtyckta och dagligen begagnade »16-spelet» roar och intresserar mycket, såväl sjuka som friska.

FREJA-MAGASINET C. E. LAGERSTRÖM Specialaffär för Damartiklar STOCKHOLM.

KÖKSALMANACK

Redigerad af MATHIOLA. FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 14-20 JAN. Söndag: Croute-pot; rostbiff med legymer...

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinor uppmanas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insänds till redaktionen...

ohyra. Företag ett par gånger i veckan tvättningur med tobaksvatten. Olga. N:r 1419. Äppelklyftorna nedlagas med sockret...

gnid med en lapp, doppad i benzin (eldtärtligt). Det som sitter kvar går bort i vanlig byk. Margot. N:r 1441. Mig veterligt finnes ingen bok...

RECEPTE:

Croute-pot: Oxkött kokas i stengad kastrull med sopprötter efter behag. Rostbiff: Till rostbiff passar bäst refsteken, eller det stycke, under hvilket filaten sitter...

N:r 1393. Hos frökarna Nordberg och Pettersson, Biblioteksg. n:r 5. N:r 1394. Hör efter i något bosättningsmagasin. N:r 1394. Är skålen af glas, tror jag säkrast efterhända å Kostnadsmagasin.

N:r 1420. Ägg kunna nedlagas både vår och höst, endast ej under röttnaden. De ställas med den smala änden nedåt i kalk i en fjärding eller stor kruka...

Olga. N:r 1426. Se här ett recept: 2 skålp. (850 gram) oxkött, 1 skålp. (425 gram) fläsk, 40 gram fint salt, kryddnejlikor...

N:r 1446. Det å papperet ritade mönstret fästes på filten. Med en grof nål pickar man sedan upp mönstret, och de små hälen ingnidas med mjöl. Papperet aftages försiktigt, och mönstret drages upp med en blandning af pulvr. krita, vatten och några droppar gummi.

Gahnelit för munnens, svalgets och hudens m m vård. Öfverfettad Gahnelit-tvål. Ny, pillerad tvål, gör huden fin och mjuk.

N:r 1416. Hos handlanden Ahlström i Norrköping. N:r 1417. Vänd er till närmaste bokhandel, som lämnar bästa upplysningar. N:r 1418. Tvätta den en månad dagligen i svagt såpavatten...

Cloetta Bröstkarameller, tillverkade enligt läkare-recept, äro absolut de mest välgörande för hosta och heshet.

N:r 1439. Toffelträdet. Calceolaria, uppdrages lätt genom frösådd; säas utan betäckning af jord, endast en mörkfärgad glasruta lägges öfver krukans eller en bit sugpapper. N:r 1440. Med sur mjölk eller kärnmjöl.

Bal-o. Supédräkter tvättas eller färgas af ÖRGRYTE Kemiska Tvätt- och Färgeri-Aktie-Bolag, 48 Kungsgatan 48. GÖTEBORG.

Tuseentals kvadratmil

kunde täckas af de Visittkort, som utgätt från **John Fröberg**, Finspong. Stor omsättning, och därför kunna Visittkort, Koita Varor, Kautschukstämpelar och Sigill m. m. där erhållas billigast.

Illustrerade priskuranter gratis, ej franko.

en något sval plats, tills drifningen skall börjas, då krukorna sättas på med vatten fyllda, djupa tallrikar och öfver hvarje kruka stjälpes en upp- och nedvänd lika stor kruka, fylld med grön moss, hvarefter de sättas på en varm plats, till exempel ofvanför spiseln eller i en öppen kachelugnsmisch. Vatten måste alltid finnas. Då växten skjutit upp, så att den börjar beröra den öfre krukans botten, borttages denna jämte mossan, och konvaljerna ställas på en något ljusare plats. Med framgång praktiseradt!

Olga.
N:r 1458. Fläckar på marmor borttagas genom att bstrykas med citronsaft eller i vinspritt upplöst oxalsyra. Efter 20 minuter aftvättas detta och torkas med linne. Mögefläckar på linne kunna bstrykas med grönsåpa och krita eller finstött kalk och borttvättas efter en stund. Får nog upprepas flera gånger.

Olga.
N:r 1458. 10 gr. pottaska, 20 gr. pulveriserad krita och en bit vaniljvål, skuren i bitar, kokas i vatten till en välling, hvarmed marmorskifvan bstrykes. Ar skifvan mycket fläckig, aftvättas den ej förr än dagen därpå, eljes efter en timme. Blandningen bör kallna, innan den påstrykes, och aftvättningen sker med en svamp och kallt vatten. Tyg befrias från mögelfläckar genom att under ett par dagar läggas i sur mjölk och sedan sköljas. Ett säkert och pröfvadt medel är att upplösa en matsked fint salt och en tesked salmiak i vatten och bstryka fläckarna härmed. Sedan utsättes tyget för luftens inverkan och sköljes i vatten.

Karla Rönne.
N:r 1459. Servettbrytning kan ni få lära i en bok »Oraklet», som finnes i bokhandeln.

Pelle.
N:r 1459. Ja, i bokhandeln finnes till ett pris af 1 krona en bok med titeln: »Konsten att bryta servetter».

Olga.
N:r 1459. Läs »Husmodern i staden och på landet» af Mathilda Langlet.

Karla Rönne.
N:r 1460. Svartsoppa: S. k. gåskräk, hufvud, hals, vingben, hugges i lagom små bitar, likaså krävan och hjärtat, och kokas med några äpplen, en rödlök, en bit ingefära, hvit- och kryddpeppar samt salt, ett par nejlikor och lagerblad. Bör koka sakta 3 å 4 timmar, hvarefter kräset upptages och buljongen silas, och till denna slås så mycket god buljong som det behöfves sopras i ett halfstop gåsblod (svinblod kan äfven användas) vispas hvetemjöl till dess det blir en tunn smet, detta vispas nu långsamt ned i buljongen, och alltsammans får hastigt koka upp. Kan gifvas smak af mera krydda, om så behöfves, såsom muskot, muskotblomma, nejlikor, kanel, ingefära, salt (soppan bör vara ganska starkt kryddad), och därefter tillsättes sirap och ättika samt ett glas portvin eller madeira. Gåskorf: Halsskinet tages af så hett som möjligt och får ligga en stund i ljumt vatten. Däri stoppas sedan en blandning af: i mjölk förvällda risgryn, den förvällda och finstötta lefvern, några kärnfria russin, salt, muskot, litet sirap. Skinet hopsys, hvarefter korven kokas en stund i lätt saltadt vatten.

Olga.
N:r 1460. Gåskräset tvättas väl, påsättes i kallt vatten med salt, kryddor och starkpeppar, några lagerblad, ett par nejlikor samt några skalade och i bitar skurna sura äpplen. Då köttet är kokt, tages det upp, spadett silas. I en panna kokas goda viskon i vatten och litet socker, jämte några äpplen; 2 och en half liter gåsbuljong uppkokas. Man har tillreds en half liter gåsblod, hvare vispas ett par händer hvetemjöl och litet kall gåsbuljong. Denna

blandning hålles sakta och under duk-tig vispning i den kokande buljongen, och man fortsätter att vispa en stund, tills soppan riktigt kokar. Då lägges allt kräset, viskonen och äpplena samt litet socker — somliga ihålla litet ättika. Man kan höja smaken med litet madeira eller portvin.

Karla Rönne.
N:r 1462. »Lidande» gör klokast i att vända sig till läkare, t. ex. doktor Westerlund i Enköping.

Olga.
N:r 1466. I de många musikalbum, som från Lundqvists förlag utgivits till billiga priser, skall ni bestämdt finna ett och annat, tillfredsställande er smak. Svårt för andra att välja.

Olga.
N:r 1469. Det är icke bra att skrapa och fila naglarna allt för ofta, ty de blifva härigenom lätt mjuka och ömtåliga. Ingnid de spruckna naglarna tid efter annan med litet olja.

Karla Rönne.
N:r 1470. Köp på apoteket för 5 å 10 öre kamferspritt och tvätta er härmed morgon och afton. Efter en veckas tid äro finnarna borta.

Karla Rönne.
N:r 1470. Mot finnar har jag med godt resultat använt Barnängens »Vademecum». Finnarne bstrykas därmed morgon och afton.

Pelle.
N:r 1472. Se här en sjöjungfrudräkt, billig och lätt att själ fabricera. Man kan använda en gammal ljusblå hal-klädning, som förkortats till en kort kjol. Ifrån silverbältet omkring lifvet faller en slöja af silvertråd, det till julgranspydnad använda så kallade »eng-lahäret», ned öfver kjo.en. Som öfverkjöl en slags fisknät, fileradt mycket öppet, af silvertråd eller briljantgarn. Det kan uppdragas i båggar på ena sidan. Kjolen pyntas dessutom med korallsnoder, snäckskal eller på.lor.

Karla Rönne.
N:r 1475. En sängförening, som är mycket bra, det skall ni se, att vi i Kudby ha. Res hit, låt höra här er sång så »ängla-blid».

Ni aldrig reser hän i all er lefnadstid. **Moster Emma.**

N:r 1476. Flytta till Norrköping, ni kan aldrig tro så trefligt där är. Snälla människor, stora hus, granna parker, omnibus och hyrskuskvagnar. Nära till Borgs Kneippku anstalt, med ett ord, där finnes allt, hvad ni vill ha. **Moster Emma.**

N:r 1476. Karlskrona kan ej på något sätt rekommenderas såsom vistelseort. Ondt om bostäder, dryga skatter, hårdt klimat med ofta återkommande häftigt blåst, så godt som totalt brist på andlig och världslig lifaktighet — äro endast några få af dess nackdelar. **H.**

N:r 1478. Ett oskadligt och tillika verkamt, proberadt medel att hindra blondt hår att bli mörkt är följande: 10 gr. kolsyradt natron upplöses i ett kvarter destilleradt vatten. Härmed tvättas håret hvarje afton, torkas väl. Blondt hår blir mycket vackert genom detta medel. **Karla Rönne.**

N:r 1478. Vill endast råda er att med stor försiktighet använda s. k. »hår-medel», om ni nu nödvändigt skall använda dem, ty i nio fall af tio skada de mer än de gagna. **H.**

Pelle.
N:r 1484. Då, som af er fråga tycks framgå, ni ej blir bunden vid någon bestämd plats i Berlin, torde ni utan svårighet kunna finna något hotell, som uppfyller era fordringar. — Af erfarenhet kan jag rekommendera de s. k. Hospitzerna, af hvilka jag känner ett vid Wilhelmstrasse 34, och ett vid Königgrätzerstrasse 9. Där torde ni kunna få goda rum från 2 Mk. och högre pris. Då jag efter eller kanske vid min egen nedresa till Berlin fram i januari kan vara er till någon tjänst, så gärna. Uppgif i så fall någon adress i nästa n:r af Idun.

Ung —
N:r 1485. Vänd er till innehafvarinnan af Stockholms Ammybyrå (a.l.m. tel. 5005), fru C. A. Cederlöf, Brahegatan 17, som alltid visat stort nit för barnmorskornas pensionering, hvarför hon säkerligen och kan lämna er de bästa upplysningar. Ord-förande i »Barnmorskornas i Stockholm pensionsförening» är medicinalrådet D. M. Pontin (adress Brännkyrkagatan 60); dess räkenskaps-förare är registrator Thor Ekman, Storgatan 1.

Esbe.
N:r 1490. Sängar af järn, för öfrigt mahognymöbler, klädda med mörkrödt möbelyg, en skärm med kinesiska figurer.

Moster Emma.
N:r 1491. Undertecknad kan lämna er upplysning om, hvarest ni i Stockholm kan få köpa en väfstol att fälla ihop. **Moster Emma.**

Specialité:
* * * **Glas- och Porslinsserviser.**
Profver & prisuppgifter på begäran.
G. Johanson.
Kosta Glasmagasinet.
24 Regeringsgatan 24

Under seklernas lopp Ifrån urminnes tid, Har du varit vårt hopp, Har du varit oss blid.

Ty du alltid oss mött Med din guldklara väg. Och du blifver ej trött, Och du ändrar ej håg.

Fast du stundom går bort, Ej du svikit oss än, Ty du dock inom kort Är tillbaka igen.

Du mitt tredje ju kan, Ack, hur mildt och hur lätt, Såsom ej någon ann', På ditt vinnande sätt.

In i villande skog, Bland mitt andra och blad, Med ditt skimmer du drog, Med ditt värmande bad.

Se, den svartaste natt För ditt ansikte flyr, Och ditt ljus, fastän matt, Uti morgonen gryr.

Från din upphöjda tron Ut en brygga ju bär. Ut den gylene bron En mitt hela det är.

Ingen dig ur ditt rum Än med människohand Kunnat rubba en tum, Kunnat flytta ett grand.

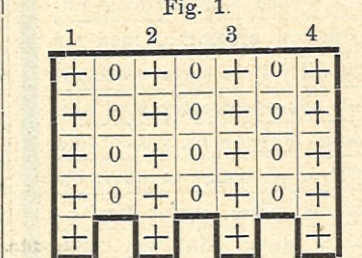
Majestätiska vakt, Från ditt ensliga hus, Hvilken glans, hvilken prakt, Hvilket bländande ljus! —

Så strö ut ditt guld, Öfver världarne än. Var's som hittills oss huld, Var vår värmande vän.

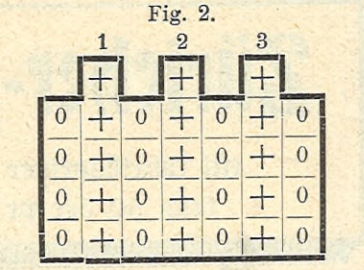
MOSTER LISA.

ARITMOREM.
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 = hufvudstad, 6, 3 = träd.
3, 2, 5 = skydd.
7, 8, 4, 5, 6 = fågel.
1, 2, 7, 3, 6 = växt.
E. O. N.

HOPSKJUTNINGSARITMOGRYF.

Köp 4711 Eau de Cologne
(105 och 50 cent) DEN ÄR DEN AKTA, STARKASTE, VARAKTIGASTE, MEST UPPRETSKARDE OCH STÄRANDE. Begär alltid märket 4711 och refusera imitationer.
Försäljes uti alla välsorterade parfumerier. — Generalagent i Sverige för Parfumerie 4711, Köln **EMIL BOSTRÖM**, Norrlandsgatan 29, Sthlm.

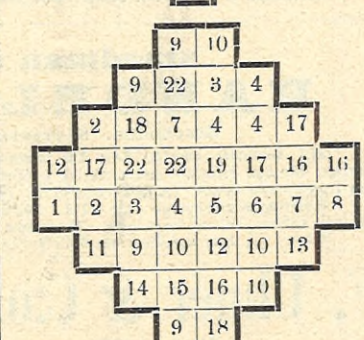
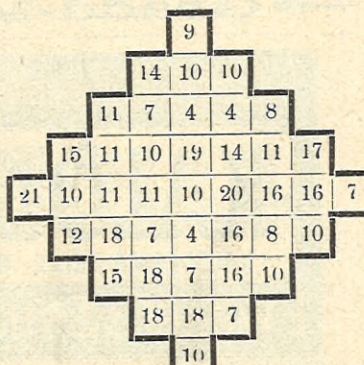

Fig. 1. 1) O i Medelhafvet; 2) O i Medelhafvet; 3) Tysk stat; 4) Provins i Preussen.

Fig. 2. 1) Stad i Schweiz; 2) Stad i Preussen; 3) Stad i Ryssland.

Aritmogryfens båda delar hopskjutas, så att de bilda ett helt, och gifver då den mellersta rutradens bokstäver namnet på en stad i Frankrike, så är rätta lösningen funnen.

KVADRATBILDNINGSPUPPGIFT.

Dela ofvanstående två figurer i fyra delar så, att de sammanfogade bilda en kvadrat, i hvilken orden beteckna:

- 1) stad i Europa, 2) en som följer med sin tid, 3) mynt, 4) alarmsignal, 5) stad i Skandinavien, 6) smycken, 7) är i farten vid höst- och vårrengöring, 8) hör ofta till en middag, 9) fisk. Begynnelsebokstäverna bilda namnet på ett sommarställe och slutbokstäverna ett kvinnonamn.

MOSTER LISA.

PROKOP.
1—5, stad i Belgien;
2—5, flod i Asien;
3—5, flod i Österrike.
FAXE.

LÖSNINGAR TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 1.

KVADRAT-PALINDROMEN:
1) sarf-fras, 2) Axel-lexa, 3) redo-Oder, 4) flor-Rolf.

NÖTEN: P, bär, päron, ros, n. **REBUSEN:** Under öfver alla under. **OMKASTNINGSGATAN:** Prenumerant —Tidsfördrif: pungört, Rossini, esplanad, Neptunus, Ume elf, morotsfrö, eskimåer, Ridderstad, auditör, Naemi, Tiodolf.

KONSONANTFÖRÄNDRINGSGATAN: Ulf, ull, Ulm. **ARITMOGRYFEN:** B:ödrafolkens väl: Norberg, Gårda, Hör, Ede, Bro, Emarp, Dufed, Floda, Bjellum, Björke yd, Fagerås, Kinna, Asa, Belgviken, Kläpp, Mullsjö.

ORDSPRAKSARITMOGRYFEN: Alla svin äro svarta i mörkret: 1) Boeccacio, 2) nobless, 3) folio, 4) llabakuk, 5) arsis, 6) Eva, 7) i, 8) Ane, 9) svärra, 10) Charkow, 11) patronell 12) åskslag, 13) Arvid, 14) mal, 15) r, 16) t,

Albin Lenhardtssons Stomatol.
Den bästa för tandernas, munnens o. hudens vård.
Säljes å alla apotek i riket samt hos hrr Parfym och Specerhandlare

- 17) Klara, 18) spira, 19) metmask, 20) snöre, 21) skräp, 22) k, 23) harpa, 24) Firenze, 25) Stigtomta.

BREFLÅDA

H. T. M. »Bered mig ett litet nöje och låt detta lilla poem få plats i Idun», ber Ni. Kanske nöjet blir tillräckligt både för er och vår läsek. ets, om vi inskränka oss till följande lilla profstycke:
»Bröllopet stod i dagar och teg, Högt upp i taket ringdansen steg — Prostefar fnisste — Prostemor myste — Tösa nu får sig en älsklig vän — Kanske den bästa af alla män.

Valet har stått i dagar och år. Skurken i hörnet korgen nu får. Vinden han susar. Hör hur det brusar! Himlen är ofta blå Öfver bad' sjö och å — o. s. v., o. s. v. »BORTKASTAD LYCKA» af oläslig signatur. »Bortkastad möda» svarar Idun. SVEN SVENSKKE. Tack, skall komma! TVISIANDE. Prisbelönad skift honoreras ej utöfver priset. ERNST LUDVIG. Kan ej användas. O. E. Tack för välmenering, men sända fotografierna lämna sig alls icke för reproduktion.

MANGÅRIG PRENUMERANT A IDUN. I år komma vi att paginera hela årgången i en följd, och därigenom är ju det af Eder framhållna ändamålet vunnet.

»HÄNDIG». Annonserna kosta kr. 1.75 och 2.25 per gång, och införas de, när likvid ingått. X. Y. 1 kr. 75 öre. Z. Annonsen kostar 1 kr. per gång och införes när likvid insänds. »H. B.» 2 kr. 50 öre.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinor äger af denna afdelning erhålla fria läkäreråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

Maria. De tabletter, Ni menar, äro s. k. thyreoideatabletter, som ni kan erhålla på alla större apotek. Emellertid äro de ej alldeles ofarliga, hvarför Ni ej bör på egen hand använda dem. Det enda säkra och oskadliga medlet är i alla händelser diet (isynnerhet s. k. torrdiet), och för Ni dylik diet noggrant och konsekvent och motionerar Er, så kan Ni helt enkelt ej undgå att aftaga i kroppsvikt.

Ingeborg. Detta kan bero antingen på underlifvsrubningar af olika slag eller på nerviska osaker. Leändringen blir därför olika i olika fall, beroende på resultatet af en noggrann undersökning (helst hos specialist). Eljes måste man nöja sig med stillhet (helst sängliggande) ett par dagar, värme och ev. smärthindrande medel (morfin eller dylikt).

Margot. Efter allt att döma är nog detta icke »förkyllning», utan rent nervös hufvudvärk af svårare art, och Ni torde därför knappast kunna i hemmet göra något väsentligt (annat än tillfälligt lindrande medels användning). Ni borde därför försöka komma under behandling vid lämpig kurort eller el. es hos (nerv-) läkare borta från hemmet. Sannolikt skulle samtidsbruk af massage understödjande kuren.

D:r —d.

ALLA förbruka e af koncentrerade munvatten behagade göra ett försök med vår nya
Extra koncentrerade ASEPTOL
till pris 2 kronor per flaska; i praktiken verksammaste antisepticium; ofantligt dygt Den bar närtill en särdeles angenäm och kylande smak.
S.T ERIKS TEKN. FABRIK, Stockholm.

H. E. EKSTRÖMS PATENTERADE JÄSTMJÖL
ÄR BÄSTA OCH ÄLDSTA JÄST-PULVRET
ÖREBRO KEM. TEKN. FABRIK.

TIDSFÖRDRIF CHARAD.
Du mitt första så stor, Som bland världarnes gång Uti rymderna bor — Dig jag ägnar min sång.

Husmödrar! Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållspenning!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använd den i Edra hushåll Pellerins Margarin, Göteborg, som är bäst, drygast och billigast!

Züricher-Sidentyger

till fabrikspriser franko och tullfritt
från 50 öre pr meter till kr. 20.

Rekvirera profiler af våra nyheter i svarta, hvita & kulörta sidentyger. Gediget urval till bal-, sällskaps- och promenadtoaletter. Sändas direkt till privatpersoner meter- & styckevis.

E. Spinner & C:ie,

Zürich, Schweiz

förr J. Zürrers Sidenfabrik, äldsta Siden-etablissemang i Zürich, grundlagt 1825.

GROSSE & BLACKWELL, LTD

LONDON.

Etablerad 1706. Hofleverantörer till H.M. Drottningen af England.
PICKLES, SÄSER, MARMELADER.
erhållas hos alla större specerihandlare inom riket.

AGRA MARGARINFABRIK,

STOCKHOLM,
levererar alltid kärnfärskt

Grädd-Margarin.

Oöfverträffad till frambringande af en vacker hud.

KALODERMA

• KALODERMA-GELÉE • KALODERMA-TVÅL •

F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE.

Erhålls å Apoteken samt 1:sta klassens Parfymeri- o. Frisér-Affärer.

Smedman den äldres HANDELS-SKOLA

Stockholm. Stortorget 16. Allm. tel. 21 77.

Ny termin börjar den 15 januari. Vid läroverket, det äldsta och största i Sverige, lämnas grundlig och praktisk undervisning i alla å kontor förekommande ämnen och främmande språk. Anmälningstid hvardegar kl. 10-12 och 4-6.
Söndagslektioner 10-12. Revisions- och bokföringsuppgifter mottagas och utföras till moderat pris. Dugliga biträden erhållas från skolan.
Obs! Å brev anhälls om fullständig adress.

F. Uhnér & C:o, Utsökt sortiment af **Möbelyger, Gardiner, Portiärer, Borddukar, Mattor**
— Etablerad 1866 —
22 Fredsgatan 22. — Reelt och billigast —
Profver utlämnas till landsorten.

Ohoj, kamrater, sen hit!

Det är nu ett sedan länge erkänt faktum, att **KAMRATEN**, illustrerad tidning för Sveriges ungdom, står främst bland vårt lands ungdomstidningar. Först och sist söker den att verka för en varm fosterländsk kamratanda mellan nordens ungdom, och dess bemödanden i denna väg har år från år kröntes med allt större framgång, hvar på Kamratförbundet, Kamratmärket, den stora svensk-norsk-finska Kamratkorrespondensen utgöra glädjande bevis. Kamraten utkommer med två sextonsidiga nummer i månaden och till jul ett extra omfattande och präktigt utstyrt julnummer, sysselsätter sig med allt, som kan bilda och roa den uppväxande ungdomen, gossar lika väl som flickor, underhåller och förströer på lediga stunder, för omkring i vetenskapens och fantasiens riken, gifver beständigt nya uppslag till sysselsättningar, idrott, lekar och slöjd.

En ny originalföljetong af Hugo Falk

— denne den svenske ungdomens populäraste författare — kommer att genomlöpa hela nästa årgång. Kamraten redigeras fortfarande af Frithiof Hellberg och Johan Nordling samt kostar för helt år endast 3 kr.

Klappa nu om Pappa och Mamma

så att ni alla få

KAMRATEN

till

Nyåret!

Lifförsäkringsbolaget Mutual Life

SOLIDT:

Försäkr. fond Kr. 869,000,000
Vinstfond » 165,000,000

POPULÄRT:

Nya försäkringar 1898
Kr. 480,000,000

VINSTGIFVANDE:

Ökning i vinstfonden 1898
Kr. 33,000,000

Mutual Lifes liffförsäkringsbref äro ytterst LIBERALA och lämpa sig utmärkt som säkerhet för borgenärer.
Prospekt och årsberättelse på begäran.

HUFVUDKONTOR FÖR SVERIGE:
STRÖMSBORG, STOCKHOLM.
LARS A. ENEQUIST,
VERKST. DIREKTÖR.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.
(G. 94286)

Inteckningsbolaget.

— Stockholms Intecknings-Garanti-Aktiebolag —
Hufvudkontor: **Malmstorgsgatan n:r 1,**
öppet 10-3.
Afdelningskontor: **Biblioteksgatan n:r 13,**
öppet kl. 1/2 10-3.
Depositionsränta..... 5 proc.
Upp- och Afskrifningsränta ..... 3 »
Sparkasseräkning (vid Afd. kont.) 5 »
På kapitalräkning å 6 mån. uppsägning godtgöres Bankens högsta depositionsränta och tillämpas vid inträffande ränteförändring den nya räntesatsen omedelbart utan föregående uppsägning. (S. T. A. 68017)

Aktiebolaget
Sundsvalls Handelsbank,
Gustaf Adolfs torg 14,
godtgör å Sparkasseräkning ..... 5 proc.
(G. 94245)

Sparkassa 5 1/2 proc.
Aktiebolaget
Stockholms Privat-Assistans.
Bank- & Hufvudkontor
16 Regeringsgatan 16.

Depositionsräkning
Räntegodtgörelse 5 1/2 proc.
Aktiebolaget

Stockholms Diskontobank
Hufvudkontor: **REGERINGSG. 1**
Afdelningskontor: **HÖTORGET 8.**

BRAND
FÖRSÄKRINGS
AKTIEBOLAGET
FENIX
JAKOBSTORG

Sv. Panoptikon Stockholm. *Största sevärdhet.*

Damfilthattar
realiseras till betydligt nedsatta priser hos
K. Forsberg & C:o,
Nya Operahuset.

Mamma, hvad skola vi göra?
För smättingarna finnas en mängd lätta, trelliga arbeten. Begär prisurant från Kindergården och Förberedand: Samskolan, Kommandörsgatan 25, Stockholm.
OBS! Endast för land orten!

Lindellska
Dans-Institutet,
5 & 7 David Bagaresgatan 5 & 7,
nära Birgerjar sgatan. Aum. Telef. 12991.
Elev anteckning till ny danskurs verkställes löre den 15 jan. Undervisning, förstklassig, meddelas i ett fjortontal salongsdansar. Extra dansarne Warsovienne, Lek-sandspolska & Le Prince Imperial samt Cotillon, in- och utländska teatraliska dansar. Den sverlända men omtyckta gamla Bömska valsen inläres bäst hos mig. Prinsparlamentet för delning af eleverna. Dansafdelningen för barn, kl. tid 5-7 e. m., för äldre senare. Journalutdrag: Höstsesonsens först antecknade elev var i ordningsföljd n:r 3, 136, sist antecknade elev n:r 3 202, frielev hvar hundrade elev.
(S. T. A. 68116) G. E. LINDELL.

DEN SKÖNASTE PRYDNADEN
är Vackert Hår. Därför så värda det väl och använd, på föreskrifvet sätt, Ziwertz Extrakt Vegetal, som försäljes i Stockholm hos Her C. F. Dulva, Herr Emil Nordström, Fru Elin Edlund, Jönköpings-Magasinet samt A. W. No. ding och i Göteborg hos
Kongl. Hofleverantör **J. A. Zwertz.**
(Nord. A. B. 13)

Ett godt och billigt bordssmör är
Mustads Taffel-Grädd.
Tillhandahålls äfven på 5-kilos lådor.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt hudmedel mot köld,
säljes i tubor å 30 öre och 1 krona
hos Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.

Hos Frans Svanström & C:o,
Myntgatan 1,
Norrmlmstorg 1, Drottninggatan 9,
Jakobstorg (Operahuset) samt
Södermlmstorg 8,
äfvansom i alla boklädor har utkommit
å 1: 50:

Hemmets utgifter och inkomster.
Ny hushållsbok af Erk.
OBS! Denna hushållsbok, uppsatt efter praktiska principer, som i flera fall skilja sig från förutvarande, torde i hemmen blifva en lika passande som välkommen
nyårsgåfva!

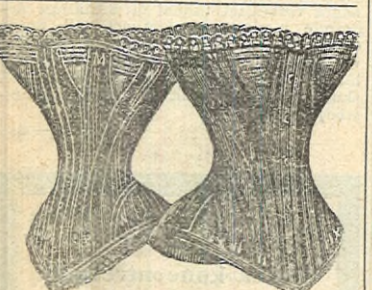
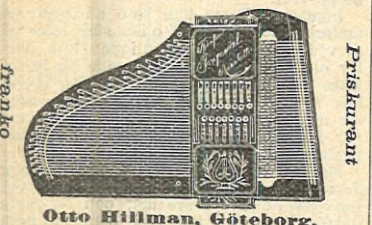
Clara Fabriks
Stearinljus

Grand Hôtels
eleganta
RESTAURANT, CAFÉ och FESTVÄNINGAR rekommenderas.
Déjeuners, Diners & Soupers à prix fixe och à la carte.
Taffelmusik.

Zenith.
Den som endast några gånger använt Zenits utmärkta Gräddmargarin, torde snart nog ha erfarit, att endast det finaste och friskaste mejerismör därmed är jämförligt.

Fru Sofia Larsson, Jönköping.
"ÖRTMIXTUR" för magsjukdom.
Har rönt exempelös framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommenderas af läkare och barnmorskor. 6 fl. på en sats kosta 4: 40 pr sats. Sändes på järnväg mot efterkräf, på båtar endast då den är förut betald. Uppgif den sort, som önskas af de tre sorterna. Endast hel sats sändes.
N:r 1. Hellösande för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
N:r 2. Hallösande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
N:r 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m. — Jönköping i januari 1899.
Rikstelefon.
Sofia Larsson, Östra Storgatan 63, Jönköping.

Världens bästa Zittra, lättlärdt inom 1 timme.

Snörlifvet La Gracieuse.
Detta så mycket omtyckta och för äldre, korpulenta personer rekommenderade snörlif, som förut endast har funnits hos Henric Labatt, finnes nu i stort lager hos undertecknad. Snörlifvet tillsändes, om lifvidden uppgifves.
Amanda Smedberg,
29 Drottninggatan 29.